

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Filosofie

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor Základy společenských věd a zeměpis

**MODERNÍ VYUČOVACÍ METODY S VYUŽITÍM
MEZIPŘEDMĚTOVÝCH VZTAHŮ V HODINÁCH VÝCHOVY
K OBČANSTVÍ**

*MODERN TEACHING METHODS WITH THE USAGE OF CROSS-CURRICULAR
LINKS IN LESSONS OF CIVICS*

Diplomová práce: 12–FP–KFL– 246

Autor:

Pavla ALBRECHTOVÁ

Podpis:

Vedoucí práce: PhDr. Hrabáková Lud'ka, Ph.D.

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
117	4	22	8	30	4

V Liberci dne: 18.11. 2012

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Pavla Albrechtová**
Osobní číslo: **P10000995**
Studijní program: **N7504 Učitelství pro střední školy**
Studijní obory: **Učitelství zeměpisu pro 2. stupeň ZŠ**
Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro základní školy a střední školy - základy společenských věd
Název tématu: **Moderní vyučovací metody s využitím mezipředmětových vztahů v hodinách výchovy k občanství**
Zadávající katedra: **Katedra filosofie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Práce se zaměří na možnosti aplikace a zjištění efektivity moderních vyučovacích metod ve výuce výchovy k občanství. Cílem bude zaměřit se na ty části vzdělávacího kurikula, kde se výchova k občanství prolíná s jinými vzdělávacími obory, především se zeměpisem, a navrhnout jejich didaktické propojení.

Požadavky:

Pravidelné předkládání a konzultování dílčích výsledků, spolupráce s vedoucí práce.

Metody:

Analýza dokumentů, aktivní užití a ověření efektivity jednotlivých metod v praxi, zpracování a interpretace výsledků.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KALHOUS, Zdeněk; OBST, Otto. Školní didaktika. Praha : Portál, 2009. 447 s.

KASÍKOVÁ, Hana. Kooperativní učení, kooperativní škola. Praha : Portál, 2010. 151 s. ISBN 978-80-7367-712-1.

MAŇÁK, Josef; ŠVEC, Vlastimil. Výukové metody. Brno : Paido, 2003. 219 s. ISBN 80-7315-039-5.

PASCH, Marvin. Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině. Praha : Portál, 2005. 416 s.

PETTY, Geoffrey. Moderní vyučování. Praha : Portál, 1993. 384 s.

Společný svět : Příručka Globálního rozvojového vzdělávání. Praha : Člověk v tísni, 2004. 321 s. ISBN 80-903510-0-X.

VALISOVÁ, Alena; KASÍKOVÁ, Hana. Pedagogika pro učitele. Praha : Grada Publishing, 2011. 456 s.

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Ludka Hrabáková, Ph.D.
Katedra filosofie

Datum zadání diplomové práce:

30. listopadu 2010

Termín odevzdání diplomové práce:

30. dubna 2012

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Milan Exner, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 29. dubna 2011

Čestné prohlášení

Název práce: Moderní vyučovací metody s využitím mezipředmětových vztahů v hodinách výchovy k občanství
Jméno a příjmení autora: Pavla Albrechtová
Osobní číslo: P10000995

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má diplomová práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé diplomové práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 18.11. 2012

Pavla ALBRECHTOVÁ

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé diplomové práce paní doktorce Luděce Hrabákové za poskytnutí cenných připomínek a za její podporu při vytváření této práce.

Dále děkuji učitelům ze základní školy v Husově ulici v Jičíně za jejich ochotu a vstřícnost při vytváření praktické části mé diplomové práce.

Moderní vyučovací metody s využitím mezipředmětových vztahů v hodinách výchovy k občanství

Bc. Pavla ALBRECHTOVÁ DP – 2012 Vedoucí DP: PhDr. Hrabáková Lud'ka, Ph.D.

Souhrn

Cílem diplomové práce je porovnat rozdíly mezi moderními metodami výuky a výkladem. Zaměřit se na faktory, které mají významný vliv na zjištěné výsledky.

Práce zdůrazňuje významné předmětové vazby mezi výchovou k občanství a zeměpisem. Dále nabízí škálu metod, kterými lze pracovat při výuce vybraných témat.

Klíčová slova

Moderní metody výuky, frontální výuka, mezipředmětové vztahy, výchova k občanství, zeměpis

Summary

The aim of the diploma thesis is to compare the differences between modern educational methods and frontal teaching. The aim is to focus on the factors which have the significant impact on the discovered results.

The thesis stresses the considerable cross-curricular links between Civics and Geography. In addition, it offers the scale of methods which can be used while teaching certain topics.

Keywords

Modern methods of teaching, frontal teaching, cross-curricular links, Civics, Geography

Obsah

ÚVOD.....	8
1 VÝCHOVA K OBČANSTVÍ A ZEMĚPIS Z POHLEDU RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	9
1.1 Rámcový vzdělávací program	9
1.1.1 Principy a tendence RVP	9
1.1.2 Pojetí a cíle základního vzdělávání.....	10
1.1.3 Klíčové kompetence	10
1.1.4 Vzdělávací oblasti	15
1.1.4.1 Člověk a společnost	15
1.1.4.1.1 Výchova k občanství	15
1.1.4.2 Člověk a příroda.....	16
1.1.4.2.1 Zeměpis (geografie).....	16
1.1.5 Průřezová témata.....	17
1.1.6 Školní vzdělávací program	18
1.1.6.1 Druhá základní škola v Jičíně	18
1.1.6.1.1 Školní vzdělávací program zkoumané školy	19
1.2 Organizační formy vyučování	21
1.2.1 Frontální forma výuky	21
1.2.2 Vyučovací metody.....	21
1.2.3 Pyramida učení	22
1.2.4 Klasifikace metod	23
1.2.5 Klasické výukové metody.....	25
1.2.6 Aktivizující výukové metody.....	26
1.2.6.1 Motivace	26
1.2.6.2 Ledolamky	26
1.2.6.3 Brainstorming	27
1.2.6.4 Vědomostní hry a soutěže.....	27
1.2.7 Komplexní výukové metody.....	28
1.2.7.1 Frontální výuka	28
1.2.7.2 Skupinová a kooperativní výuka.....	28
1.2.7.3 Kritické myšlení.....	29
1.2.7.4 Brainstorming	30
1.2.7.5 Projektová výuka	30
1.2.7.6 Výuka dramatem.....	31
1.2.7.7 Televizní výuka.....	31
1.2.8 Výběr výukových metod.....	33
1.2.9 Výukové cíle a jejich taxonomie	34
1.2.9.1 Taxonomie výukových cílů.....	35
1.2.9.1.1 Bloomova taxonomie (kognitivní cíle).....	35
1.3 Tvorba didaktických testů	37
1.3.1 Didaktický test	37
1.3.1.1 Plánování didaktického testu	38
1.3.1.2 Konstrukce didaktického testu.....	38
1.3.1.3 Zásady při navrhování testových úloh	39
1.3.1.4 Hodnocení didaktického testu.....	39
1.3.1.5 Užitá klasifikační stupnice.....	40

2	APLIKACE VÝUKOVÝCH METOD V PRAXI.....	41
1.4	<i>Seznámení s praktickou částí</i>	<i>41</i>
3	ANALÝZA A APLIKACE VÝUKOVÝCH METOD	90
1.5	<i>Zpracování získaných výsledků.....</i>	<i>90</i>
1.6	<i>Faktory ovlivňující výsledky</i>	<i>102</i>
1.7	<i>Závěrečné shrnutí analytické části.....</i>	<i>104</i>
	ZÁVĚR A PŘÍNOS PRÁCE	105
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	107
	INTERNETOVÉ ZDROJE.....	109

Seznam vyobrazení

Obrázek 1 - Skupinová práce výsledný poster se stejným počtem chlapců a dívek.....	110
Obrázek 2 - Skupinová práce a výsledný poster tvořený dívkami	110
Obrázek 3 - Skupinová práce a výsledný poster chlapců	110
Obrázek 4 - Test žákyně ze 6.A	111
Obrázek 5 - Test žáka ze 6.B	111
Obrázek 9 - Mapa EU vybarvená dívkou	112
Obrázek 10 - Mapa EU vybarvená chlapcem	112
Obrázek 11 - Test žáka ze 7.A	113
Obrázek 12 - Test žákyně ze 7.B	113
Obrázek 13 - Pracovní list k tématu Právo v Evropě.....	114
Obrázek 14 - Pracovní list na téma Orgány EU.....	114
Obrázek 15 - Ukázka testu žáka z 8.A.....	115
Obrázek 16 - Ukázka testu žákyně z 8.B	115
Obrázek 19 - Pracovní list - Mezinárodní organizace	116
Obrázek 20 - Další části pro skupinovou práci.....	116
Obrázek 21 - Test žákyně z 9.A	117
Obrázek 22 - Test žákyně z 9.B	117

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Přehled výukových metod	24
Tabulka 2 - Druhy didaktických testů.....	37
Tabulka 3 - Tvorba otázek v didaktickém testu	38
Tabulka 4 - Hodnotící stupnice	40
Tabulka 5 - Porovnání výsledků v 6.ročníku	91
Tabulka 6 - Porovnání výsledků v 7. ročníku	94
Tabulka 7 - Porovnání výsledků v 8. ročníku	96
Tabulka 8 - Porovnání výsledků v 9. ročníku	99

Seznam grafů

Graf 1 - Porovnání výsledků v 6. ročníku.....	92
Graf 2 - Porovnání výsledků v 7. ročníku.....	95
Graf 3 - Porovnání výsledků v 8. ročníku.....	97
Graf 4 - Porovnání výsledků v 9. ročníku.....	100

Seznam použitých zkratek

ČR	Česká republika
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
FAO	Organizace pro výživu a zemědělství
Mgr.	Magistr
NAFTA	Severoamerická dohoda o volném obchodu
NATO	Severoatlantická aliance
OPEC	Organizace zemí vyvážejících ropu
OSN	Organizace spojených národů
Ov	Občanská výchova
RVP	Rámcový vzdělávací program
UNESCO	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
UNICEF	Dětský fond Organizace spojených národů
WHO	Světová zdravotnická organizace
Ze	Zeměpis
ZV	Základní vzdělání

Úvod

Současný svět okolo nás je charakteristický svým dynamickým vývojem a vzájemným propojením. Lidé jsou zahlceni neuvěřitelným množstvím informací, které na ně neustále působí. Jednotlivá zpravodajství se předhánějí v podávání stále nových zpráv a informací, které formují náš současný pohled na svět.

Dnešní zaměstnavatelé se neptají na znalosti, ale důležitější jsou schopnosti a dovednosti, se kterými se lépe začleníme do pracovního týmu. Mluvíme o tzv. soft skills¹, což jsou současné požadavky trhu práce a zaměstnavatelů.

Tato změna byla reflektována i na politické úrovni a proto byla vytvořena reforma školství. Ta má přinést radikální změny v přístupech a metodách ve vzdělávání. V rámci současné změny byl vydán Rámcový vzdělávací program, který definuje současné požadavky na žáky jednotlivých vzdělávacích stupňů.

Cílem této diplomové práce je zjistit klady a úskalí výkladu a moderních metod výuky. Porovnat samotný proces výuky se závěrečnými znalostmi, které žáci z daného předmětu získají a zhodnotit faktory, které měly vliv na získané výsledky.

Velký důraz je kladen na mezipředmětovost. V této práci jsou vidět značné průniky témat v zeměpise a občanské výchově. Byla zvolena témata, která se prolínají v rámci těchto dvou předmětů v každém ročníku. Cílem je vytvořit ucelený souhrn metod, kterými lze daná témata vyučovat. Se zvyšujícím se věkem žáků roste obtížnost a časová náročnost jednotlivých úloh. Práce je tvořena tak, aby žáci ve vyšších ročnících navazovali již na znalosti z předešlých ročníků.

¹ Tzv. měkké dovednosti, které jsou v dnešní době potřeba v pracovním uplatnění (například kooperativnost, komunikativnost, empatie, sebekritičnost, asertivnost atd.).

1 Výchova k občanství a zeměpis z pohledu Rámcového vzdělávacího programu

1.1 *Rámcový vzdělávací program*

Rámcový vzdělávací program začal platit 1.9.2005 a byl již několikrát pozměněn a upravován. Tento dokument slouží pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním vzdělávání. Je určený všem základním školám, včetně těch, které vzdělávají žáky s lehkým mentálním postižením, ale i víceletým gymnáziím. V průběhu roku 2007 byl celkem dvakrát pozměněn.²

Rámcové vzdělávací programy vycházejí z nové strategie vzdělávání a jejich úkolem je rozvíjet klíčové kompetence. Cílem je, aby žák uplatnil své získané vědomosti a dovednosti v praktickém životě. Dále by měl být motivován pro celoživotní vzdělávání, které současný dynamický vývoj dnešního světa vyžaduje.

Formuluje očekávanou úroveň vzdělání, která je stanovena pro všechny absolventy jednotlivých etap vzdělávání. To v praxi znamená, že si školy vytvoří svůj vlastní školní vzdělávací program. Díky němu kontrolují dosažení vymezených cílů a očekávanou úroveň znalostí žáků.³

1.1.1 *Principy a tendence RVP*

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání vymezuje vše, co je společné a nezbytné v povinném základním vzdělávání žáků. Specifikuje úroveň dosažení klíčových kompetencí, kterých by měli žáci na konci studia dosáhnout. Vymezuje vzdělávací obsah, očekávané výstupy a učivo. Velmi významnou složku tvoří průřezová témata, která jsou závaznou součástí základního vzdělávání s formativními funkcemi.

Podporuje komplexní přístup k realizaci vzdělávacího obsahu pomocí metod, které jsou pro dané učivo nejvhodnější. Proto mají učitelé možnost využít odlišné metody a formy výuky, kde budou dbát na individuální potřeby žáků a upravovat je pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Rámcový program ZV je závazný pro všechny střední školy při stanovování požadavků k přijímacímu řízení.⁴

² Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, s. 9-10.

³ Tamtéž, s. 10.

⁴ Tamtéž, s. 10.

1.1.2 Pojetí a cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání na druhém stupni základní školy pomáhá žákům získat nové vědomosti, dovednosti a návyky, díky kterým dochází k formování jejich postojů a hodnot. Žáci se dokáží zodpovědně rozhodovat, respektovat práva a povinnosti občana České republiky i Evropské unie. Důležitá je provázanost vzdělávání, života školy se životem mimo školu. To nám umožňuje přenášet na žáky větší odpovědnost a zadávat jim dlouhodobé úkoly nebo projekty.

Cílem této reformy je motivovat žáky pro celoživotní vzdělávání, podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. Dále je třeba učit žáky komunikovat, spolupracovat, respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých. Cílem je, aby se žáci svébytně projevovali, uplatňovali svá práva a povinnosti. Vede žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, kulturám a duchovním hodnotám. Učí je aktivně rozvíjet a chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný. Žáci rozvíjí své schopnosti a dovednosti, které uplatňují při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.⁵

1.1.3 Klíčové kompetence

Představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které jsou důležité pro osobní rozvoj, uplatnění a začlenění do společnosti. Jejich výběr vychází z hodnot přijímaných společností a jejich následnému uplatnění v životě. Cílem je vybavit žáky souborem klíčových kompetencí na jejich dosažitelné úrovni a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je dlouhodobý proces, který nekončí s povinnou školní docházkou.

Klíčové kompetence nepůsobí izolovaně, ale naopak je důležité jejich vzájemné propojení. Abychom je mohly u žáků rozvíjet, musíme se odklonit od tradiční formy výuky, která je tvořena výkladem látky, zápisem do sešitu a zkoušením látky z minulé hodiny. Zde dochází k tomu, že jsou žáci minimálně zapojováni do výuky, nemohou diskutovat o probíraném tématu s ostatními, nemají možnost navrhnout řešení, která je napadají. Je proto třeba propojit učivo, metody výuky a cíle výuky do celku.

Za základní klíčové kompetence považujeme: kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní. V následujícím textu jsou uvedeny konkrétní příklady, kterými lze rozvíjet klíčové kompetence v rámci hodin geografie a výchovy k občanství.⁶

⁵ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, s. 12- 13.

⁶ Tamtéž, s. 14.

Kompetence k učení⁷

- Referáty, práce s textem
 - Porovnání dostupného tisku na našem trhu, kritický rozbor bulvárních novin
- Problémová výuka (řešení konkrétního problému)
 - Globální problémy, současná krize rodiny, šikana
- Názorná (prožitková) výuka
 - Porovnání různých kultur světa pomocí krátkých video ukázek
- Projektová výuka
 - Téma „Místo, kde žijeme“ - vyhledání dostupných informací (internet, tisk)
 - Žáci sledují několik oblastí: Poloha a základní charakteristika, ekonomie města, politika, ekologie, kultura, technologie
 - Výsledky shrnou na výsledný plakát a následně je prezentují
- Pracuje se základními termíny, znaky a symboly, učení vzájemně propojuje a dává do souvislostí
 - V rámci regionální geografie se seznámí především s přírodními jevy, umístěním a polohou místa
 - Japonsko – Tichomořský ohnivý prstenec, zemětřesení
 - V občanské výchově pozná danou oblast z hlediska společenských a kulturních jevů
 - Japonsko – Kultura, zvyky a tradice

Kompetence k řešení problémů⁸

- Vymezení problémových situací a navrnutí možných řešení
 - Šikana, volba výletu
- Brainstorming
 - Téma „Hospodářská krize“ - žáci budou jmenovat nápady a možná řešení, následně tři řešení vybereme a budeme o nich diskutovat
- Aplikuje nejrozumnější problémové situace v rámci svého okolí, které následně

⁷ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, s. 14.

⁸ Tamtéž, s. 15.

zobecní (lokální – regionální – globální témata), navrhuje možná řešení

- V tématu „Místo, kde žijeme“ se věnuje pozorování problémů konkrétního města, sleduje danou problematiku z pohledu státu a celého světa.
- Kriticky pracuje s dostupnými zdroji, které vzájemně porovnává
 - „Multikulturalismus“ - vymezí postoj jiných zemí Evropy, jmenuje výhody a nevýhody, sleduje, jak média utváří náš postoj k menšinám
- V rámci zvoleného projektu hledá možná řešení, určuje vhodné postupy, spolupracuje se spolužáky
 - Projekt v terénu a práce s mapou
 - Žáci pracují ve skupinách podle bydliště
 - Žáci si zakreslí mentální mapu oblasti, kde žijí (pozitivní, negativní, neutrální místa)
 - Navrhnu řešení vylepšení míst, která zakreslili jako negativní

Kompetence komunikativní⁹

- Komunikativní dovednosti
 - Dramatizace – žáci ve skupinách předvádějí jednotlivé formy komunikace, předvedou možné způsoby dorozumívání v cizí zemi
- Pracuje s aktuálními problémy
 - V každé hodině si žáci připraví krátké aktuality současného dění, které sami svými slovy představí spolužákům
- Skupinová práce
 - Žáci spolu ve skupině spolupracují, rozdělí si role, domlouvají se na dalším postupu, respektují nápady ostatních
- Komunikativní dovednosti a vytváření vztahů
 - Výlet do Českého ráje, aktivity pro zlepšení vztahů ve třídě (kruh důvěry, úkoly v terénu a spolupráce na jejich plnění)

Kompetence sociální a personální¹⁰

- Podíl žáků na formě a organizaci školní práce

⁹ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, s. 15.

¹⁰ Tamtéž, s. 16.

- Demokraticky se dohodnout na vytvoření jednotlivých bodů desatera
- Určí pravidla pro pochvaly a sankce
- Navrhují možnosti ke zlepšení atmosféry ve škole
 - V tématu „Škola základ života“ – navrhuje možná řešení pro zlepšení prostředí a atmosféry ve škole
 - Možnost podílet se na vzhledu třídy – jednání se školou na vymalování, vyzdobení
- Posílení vztahů ve třídě
 - Vybraní žáci popíší kladné vlastnosti spolužáka, ostatní mají určit, kdo to je.

Kompetence občanské¹¹

- Vztahy k ostatním
 - V tématu národnostní menšiny vyzdvihuje jejich pozitiva, respektuje hodnoty, porovná pohled médií na problematiku a kriticky zhodnotí
- Dramatizace
 - Nácvik postupu proti netoleranci, násilí a šikaně
- Výlet
 - Hlavní město Praha
 - Práce s mapou – žáci dostanou několik souřadnic a určují daná místa
 - Návštěva historických památek – žáci mají za úkol nastudovat historii určených míst
- Reprezentace školy
 - Žáci navrhuje zlepšení webových stránek
 - Soutěž tříd o nejvhodnější znak školy
- Životní prostředí
 - Dlouhodobé pozorování změn – rozklad odpadků z různých materiálů
 - Navrhnutí recyklace odpadu ve třídě
 - Návštěva Technických služeb města – navštívení prostor, kde se nakládá s odpadem

¹¹ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, s. 16.

Kompetence pracovní¹²

- Terénní cvičení
 - Malá Skála
 - Žáci si zjistí informace o daném místě, zajištění přednášky od starosty (řízení obce, práce s dotacemi)
 - Vzorky půdy (lakmusový papírek), orientace v mapě
- Výběr povolání
 - Exkurze do několika vybraných pracovišť
 - Možnost vyzkoušet si dané řemeslo a získat více informací
- Aplikuje své dosavadní znalosti a dovednosti na konkrétních příkladech
 - Problém: Kam nejvhodněji umístit čističku odpadních vod?
 - Práce s územním plánem, vcítit se do obyvatel, kterých se daná věc týká, dotazníkové šetření
 - Jmenovat výhody a nevýhody umístění

¹² Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, s. 17.

1.1.4 Vzdělávací oblasti

Obsah rámcově vzdělávacího programu je rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí, které jsou tvořeny jedním nebo více vzdělávacími obory. Pro naše účely využijeme dvě vzdělávací oblasti. První oblastí je „Člověk a společnost“, jejíž součástí je obor dějepis a výchova k občanství. Druhou „Člověk a příroda“ a součástí je obor fyzika, chemie a zeměpis.

Tato práce se zabývá průnikem dvou oborů - zeměpisu a výchovy k občanství. Prakticky propojíme vzdělávací obsah těchto oborů s rozvojem klíčových kompetencí. Využijeme přitom moderní vyučovací metody, které porovnáme s tradičními metodami výuky.¹³

1.1.4.1 Člověk a společnost

Cílem této vzdělávací oblasti je připravit žáka k zapojení do života demokratické společnosti.

Oblast „Člověk a společnost“ především u žáků formuje dovednosti a postoje, které využijí ve společnosti a v mezilidských vztazích v občanském životě. „Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů. Nutná je výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.“¹⁴

1.1.4.1.1 Výchova k občanství¹⁵

V tomto vzdělávacím oboru se konkrétní učivo rozděluje do pěti tématických celků, které jsou žákům zařazeny do výuky od 6. do 9. ročníku. Učivo předmětů výchova k občanství a zeměpis se z velké části prolíná. Naším cílem je určit průniky těchto dvou předmětů, které následně aplikujeme v hodinách Výchovy k občanství.

¹³ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, s. 18.

¹⁴ Tamtéž, s. 43.

¹⁵ Tamtéž, s. 46-48.

1.1.4.1.1.1 Prolínající se učivo s geografii

➤ **Člověk ve společnosti**

- Naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku.
- Kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty a tradice.

➤ **Stát a právo**

- Právní základ státu – znaky státu, typy a formy, státní občanství ČR, Ústava ČR, složky státní moci, jejich orgány a instituce.
- Principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu.

➤ **Mezinárodní vztahy a globální svět**

- Evropská integrace – podstata, význam, výhody, Evropská unie a ČR.
- Mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, významné mezinárodní organizace (RE, NATO, OSN aj.).
- Globalizace – projevy, klady a zápory, významné globální problémy, způsoby jejich řešení.

1.1.4.2 Člověk a příroda

Tato vzdělávací oblast se věnuje problémům spojených se zkoumáním přírody. Cílem je porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Autoři jsou si vědomi, že vzdělávací obor zeměpis nelze striktně zařadit, protože má zároveň společensko-vědní charakter. Tento obor se totiž z velké části prolíná s výchovou k občanství. Dnes se již začíná odklánět od modelu, kdy bylo cílem se z paměti učit polohu, rozlohu či umístění daného místa. Naopak směřuje k pochopení propojenosti světa a mobility populace, která způsobuje jisté jevy a ovlivňuje chod jednotlivých zemí.

1.1.4.2.1 Zeměpis (geografie)¹⁶

Obor zeměpis neboli také geografie se dělí do sedmi tématických celků, které by měly být probrány v rámci učiva druhého stupně na základní škole.

¹⁶ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, s. 60-63.

1.1.4.2.1.1 Prolínající se učivo s výchovou k občanství

➤ **Přírodní obraz Země**

- Země jako vesmírné těleso – pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období.

➤ **Regiony světa**

- Makroregiony světa – náboženství, kultura.
- Modelové regiony světa – přírodní, společenské, politické, hospodářské a enviromentální problémy, možnosti jejich řešení.

➤ **Společenské a hospodářské prostředí**

- Obyvatelstvo světa – demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky.
- Regionální společenské, politické a hospodářské útvary – politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států.

➤ **Životní prostředí**

- Vztah příroda a společnost – principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, globální ekologické a enviromentální problémy lidstva.

➤ **Česká republika**

- Regiony České republiky – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech.

1.1.5 Průřezová témata

Průřezová témata se zabývají současnými problémy světa a jsou nedílnou součástí zeměpisu a výchovy k občanství. Rozvíjejí osobnost žáka v jeho hodnotách a postojích. Cílem průřezových témat je propojení vzdělávacích obsahů oborů. Směřují ke komplexnosti, utváření a rozvíjení klíčových kompetencí. Nedílnou součástí obou zmíněných vzdělávacích oborů jsou průřezová témata: výchova demokratického občana, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchova, enviromentální výchova.¹⁷

¹⁷ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, s. 90.

1.1.6 Školní vzdělávací program

Současná reforma vzdělání přinesla radikální změny ve školství. Jednotlivé školy si podle „Rámcového vzdělávacího programu“ měly vytvořit vlastní školní vzdělávací program, který jim je šitý na míru. Musely přitom zohlednit základní obsahové změny, které reforma přinesla. Výuka byla upravena tak, aby se žáci naučili pracovat s informacemi, vyhledávat je a třídit, dávat do souvislostí a prezentovat.¹⁸

V současné době je problém v přístupu učitelů a ztotožnění se s reformou. Něco jiného je vytvořit program „do šuplíku“ nebo „pro sebe“. V druhém případě bude škola moci nabídnout kvalitní vzdělání uzpůsobené konkrétním podmínkám, udělá si pořádek ve vzdělávacím obsahu. Díky tomu, že se na tvorbě školního vzdělávacího obsahu podílí celý pedagogický sbor, dochází k lepšímu propojení, strukturalizaci učiva a využití mezipředmětových vztahů.

Z mé zkušenosti ze souvislé praxe vím, že rodiče žáků očekávají posun školy určitým směrem. Přemýšlí o tom, na jakou školu své dítě umístit a očekávají nové metody a přístupy učitelů k žákům. Proto se stát snaží vytvořit lepší finanční podmínky pro začínající učitele. Otázkou zůstává, jaké se díky tomu vytvoří klima a vztahy mezi dlouholetými učiteli a „nováčky“. Zda se začínající učitel pod tlakem ostatních nedostane opět k tradiční formě výuky. Důležité je vědět, do jaké míry jsou úspěšné a v životě lépe uplatnitelné moderní metody výuky na rozdíl od tradiční.

1.1.6.1 Druhá základní škola v Jičíně

Praktickou část diplomové práce aplikujeme na konkrétní základní škole. Vybrána byla II. základní škola, která se nachází na Husově ulici ve městě Jičín v Královéhradeckém kraji.

Byla zvolena z důvodu absolvování souvislé praxe. Cviční učitelé souhlasí s aplikací moderních metod ve výuce, které lépe pomohou vyhodnotit jejich výhody a nevýhody oproti tradiční výuce.

V rámci praktické části si přiblížíme možné faktory, které mají vliv na práci žáků v hodině. Velmi významnou roli hraje výukový styl učitele, složení třídy, dostupné vybavení apod.

¹⁸ Školská reforma pokračuje, 2009.

1.1.6.1.1 Školní vzdělávací program zkoumané školy¹⁹

- **Charakteristika předmětu občanská výchova**
 - předmět je samostatně zařazen v 6.-9. ročníku v hodinové dotaci 1 hodina týdně
 - zahrnuje průřezová témata, kterým se věnuje v rámci: osobnostního, sociálního, morálního rozvoje, občanské společnosti a školy v rámci tématu lidské vztahy
 - „žák je veden k pochopení různých společenských vztahů a vazeb v minulosti a současnosti, k orientaci v současném světě, ke kritickému přijímání informací z hromadných sdělovacích prostředků, k poznání sebe sama i druhých, učí se respektovat a dodržovat pravidla soužití a aktivně se zapojovat do života v demokratické společnosti a v právním státu, učí se pomáhat druhým“
 - „cílem hodnocení a sebehodnocení žáka je motivace k dalšímu rozvíjení klíčových kompetencí“
- **Tematické průniky v občanské výchově**
 - Naše obec a region
 - Přírodní bohatství regionu
 - Stát a právo
 - Člověk a planeta Země
 - Člověk a EU
- **Charakteristika předmětu Zeměpis**
 - předmět je samostatně zařazen v 6.-9. ročníku, hodinová dotace 6. a 8.ročník 2 hodiny týdně, 7. a 9.ročník 1 hodina týdně
 - zahrnuje průřezová témata: enviromentální výchova, multikulturní výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a mediální výchova

¹⁹ Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, s. 320-328.

- zahrnuje témata vzdělávacího oboru výchova k občanství: stát a hospodářství, mezinárodní vztahy, globální problémy
- cílem předmětu je rozvíjet u žáků schopnost užívat dovednosti a vědomosti, schopnost pracovat s informacemi, vytvářet a obhajovat vlastní názory, práce s mapou, řešení geografických úloh, spolupráce
- ***Tematické průniky v zeměpise***
 - Asie (obyvatelstvo)
 - Evropa (evropské organizace, EU)
 - Mezinárodní organizace
 - Mezinárodní vztahy
 - Obyvatelstvo a sídla

1.2 Organizační formy vyučování

Nejdůležitějšími prostředky při realizaci cílů a učiva ve výuce jsou vedle vyučovacích metod organizační formy vyučování. Chápeme je jako uspořádání vyučovacího procesu. Díky nim vytváříme vhodné prostředí a organizujeme činnost žáků a učitele. Cestou ke splnění cílů je spojení organizačních forem výuky s vhodnými metodami. Při výběru vhodné formy je třeba vědět s kým a jak pracujeme a kde bude celá výuka probíhat. Podle toho následně zvolíme výuku individuální, hromadnou a frontální, individualizovanou, projektovou či skupinovou apod.²⁰

1.2.1 Frontální forma výuky

Dosud nejtradičnější a nejvíce užívanou formou je frontální výuka. Hodina je strukturována do šesti částí. V úvodní části učitel hodinu zahájí, zapíše do třídní knihy a v několika minutách žáky namotivuje k aktivní účasti v hodině. Následně společně zopakují probrané učivo a zkontroluje domácí úkoly. Poté přejde k výkladu nové látky, kterou s žáky procvičí a shrne. V závěru hodiny zadá a vysvětlí domácí úkol.

Největší negativum této formy výuky je v určitém stereotypu, který tlumí zájem u žáků a učitele nenutí se na hodinu tolik připravovat.²¹

Další negativní stránkou této výuky je velká pasivita žáků v hodině. To znamená, že žáci nemohou v rámci RVP rozvíjet své dovednosti a schopnosti.

1.2.2 Vyučovací metody

Vyučovací metoda je: „*Postup, cesta, způsob vyučování. Charakterizuje činnost učitele vedoucí žáka k dosažení stanovených vzdělávacích cílů. Obecné třídění metod výuky je podle způsobu interakce mezi učitelem a žáky: frontální, skupinové a individuální.*“²²

Podle Maňáka ji lze charakterizovat „*jako koordinovaný systém vyučovacích činností učitele a učebních aktivit žáka, který je zaměřen na dosažení učitelem stanovených a žáky akceptovaných výukových cílů.*“²³

²⁰ KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*, s. 293-306.

²¹ Tamtéž, s. 295-298.

²² PRŮCHA, et. al. *Pedagogický slovník*, s. 287.

²³ KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*, s. 307.

Výuková metoda na rozdíl od obsahu a organizačních forem je dynamickým prvkem, který se často mění a přizpůsobuje novým okolnostem a cílům. Ve výukovém systému plní metoda funkci informační vazby mezi učitelem a žákem. Z toho je zřejmé, že nemůže fungovat izolovaně od ostatních prvků vyučovacího systému.

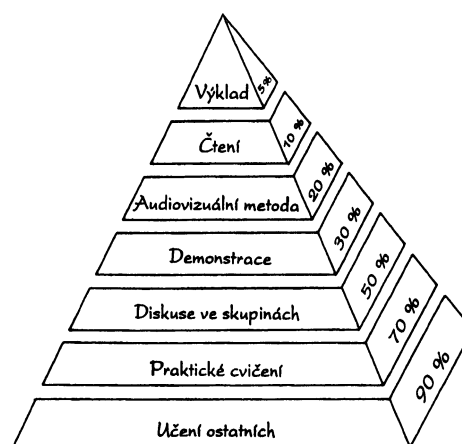
Výukové metody transportují žákům učivo, které jim pomůže lépe pochopit realitu, jejíž součástí jsou občanské a profesní aktivity. Hlavním cílem výukové metody je zaměřit zřetel na žákovo osamostatňování. Žák si přitom vytváří svůj vlastní učební styl, učí se učit a osvojuje si pozitivní postoj k stálému vzdělávání.

Výukové metody mají dvě základní funkce. První je funkce aktivizační, jejímž cílem je žáky motivovat, učit ovládat postupy, úkony, operace, osvojovat si techniky práce a myšlení. Další je funkce komunikační, která je předpokladem a součástí smysluplné a efektivní interakce.

V současné době je cílem výukových metod rozvíjet klíčové kompetence, které vedou k rozvoji osobnosti jedince. Problémem může být, že učitelé někdy ovládají pouze úzký repertoár metod a jsou často bezradní ve využívání moderních metod výuky, proto sklouzávají k metodám tradičním.

1.2.3 Pyramida učení

Výběr výukových metod může být pro učitele poměrně náročný. Je potřebné se zaměřit na efektivitu. Z hlediska zapamatování ukazuje pyramida učení, že čím více je žák aktivně zapojen do výuky, tím více získává informací a schopností.²⁴

Zdroj²⁵

²⁴ Shapiro in KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*, s. 308.

²⁵ Obrázek pyramidy učení [vid. 4.5.2012]. Dostupné z: <http://altergraf.cz/sites/default/files/gemo-pyramida.png>

1.2.4 Klasifikace metod

Pro pedagoga je přehled výukových metod velmi důležitý. Při výstižné klasifikaci si zpřehledňujeme podstatu a funkci jednotlivých metod. Učitel tím získává ucelený obraz metod, které mohou vést ke zkvalitnění celého vzdělávacího procesu. Značné množství metod by mělo učitele motivovat a inspirovat k inovaci dosud užívaných postupů.²⁶

Vytvoření odpovídající klasifikace výukových metod není snadné. Dosud se o to snažilo velké množství autorů. Velmi významným autorem zabývajícím se tímto tématem je Lubomír Mojžíšek, který ve své knize „Vyučovací metody“ popisuje metody používané v jednotlivých částech hodiny.

V této práci budeme využívat výukové metody Josefa Maňáka a Vlastimila Švece. Jejich klasifikace je logicky strukturovaná a velmi přehledná. Kritériem této metody řazení je „stupňující se složitost edukačních vazeb“.²⁷

Zaměříme se především na komplexní výukové metody, ve kterých se nejlépe promítne komplexní využití v rámci rozvoje klíčových kompetencí.

²⁶ MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*, s. 46-47.

²⁷ VOHRADSKÝ, J., et. al. *Výukové metody*, s. 7.

Tabulka 1 - Přehled výukových metod²⁸

1. Klasické výukové metody	2. Aktivizující metody	3. Komplexní výukové metody
Metody slovní	Metody diskusí	Frontální výuka
Metody názorně-demonstrační	Metody heuristické, řešení problémů	Skupinová a kooperativní výuka
Metody dovednostně-praktické	Metody situační	Partnerská výuka
	Metody inscenační	Individuální a individualizovaná výuka, samostatná práce žáků
	Didaktické hry	Kritické myšlení
		Brainstorming
		Projektová výuka
		Výuka dramatem
		Otevřené učení
		Učení v životních situacích
		Televizní výuka
		Výuka podporována počítačem
		Sugestopedie a superlearning
		Hypnopedie

²⁸ MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*.

1.2.5 *Klasické výukové metody*

Do této kategorie řadíme metody slovní, názorně-demonstrační a metody dovednostně-praktické.

Slovní metody umožňují přímý a rychlý přenos poznatků. Mezi slovní metody patří vyprávění, vysvětlování, přednáška, práce s textem a rozhovor. Tato kategorie je založena na řeči, jako efektivním nástroji myšlení. Díky řeči si vytváříme celkový obraz skutečnosti. Původně se řeč projevovala pouze v mluvené formě, dnes zařazujeme i práci s textem a písemný projev žáka. V současné době je třeba si uvědomit význam komunikace v našem životě, a proto je třeba, aby žáci uměli: „vyjadřovat své postoje a myšlenky, diskutovat o nich, argumentovat své názory a stanoviska korigovat“.²⁹

Metody názorně-demonstrační jsou velmi důležité z hlediska vnímání. Již Komenský zdůrazňuje „Zlaté pravidlo pro učitele“, kdy je třeba v rámci výuky zapojit všechny naše smysly. Ve výuce máme poměrně velké možnosti názorností. Můžeme využít techniku, kterou škola nabízí (projektor, prezentaci, interaktivní tabuli). Tím, že žáci uvidí danou věc vizuálně, mohou si danou problematiku lépe představit a následně s ní dále pracovat. Do této kategorie řadíme předváděná pozorování, práci s obrazem a instruktáž.

Metody dovednostně-praktické se dají vyjádřit antickým citátem: „učíme se nikoli pro školu, ale pro život“. Výuka by měla být zaměřena k činnostem, při kterých si žáci osvojí dovednosti, které následně využijí v praktickém životě. Asi nejznámější autorem, který kladl důraz na praktické činnosti ve škole byl John Dewey. Mezi tyto výukové metody řadíme například laborování, experimentování či produkční metody.³⁰

²⁹ MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*, s. 54.

³⁰ Tamtéž, s. 53-104.

1.2.6 Aktivizující výukové metody

„Aktivizující metody se vymezují jako postupy, které vedou výuku tak, aby se výchovně-vzdělávacích cílů dosahovalo hlavně na základě vlastní učební práce žáků, přičemž důraz se klade na myšlení a řešení problémů.“³¹

Při těchto metodách rozvíjíme osobnost žáka, zodpovědnost a tvořivost. Velkým pozitivem aktivizujících metod je vytváření pozitivního školního klimatu.

Do této kategorie řadíme metody diskusní, heuristické, řešení problémů, metody situační, inscenační či didaktické hry.

Aktivizující výukové metody můžeme využít v rámci motivace v úvodu hodiny.

1.2.6.1 Motivace

V úvodu každé hodiny je velmi důležité, aby proběhla krátká motivace (didaktická hra) k tématu hodiny. Měla by být krátká a aktivovat žáky k činnosti v dané hodině. Pokud by se jednalo o motivaci znalostní, mohla by být hodnocena známkou.

Máme nepřeberné možnosti toho, jakou motivaci použít. Jako příklad bych uvedla tzv. ledolamky (icebreakers), braistorming, metoda sněhové koule, vědomostní hry a soutěže. Mezi častou motivaci v úvodu hodiny patří křížovka, která je spjata s tématem hodiny. Dále můžeme pracovat s předměty, které se vztahují k tématu hodiny.

1.2.6.2 Ledolamky

Ledolamky neboli icebreakers jsou velmi vhodné k prolomení bariér ve třídě. Tyto bariéry nastávají v případě, že se kolektiv příliš nezná nebo do třídy přišli noví spolužáci. Tento případ nastává na druhém stupni a to v prvním ročníku osmiletého gymnázia nebo v šestém ročníku základní školy, kdy přicházejí žáci z vesnických škol.

Ledolamky můžeme využít i v kolektivu, který se velmi dobře zná. Jsou to krátké motivační činnosti, které nám lépe pomohou vstoupit do tématu hodiny. Pokud je téma hodiny náročné lze vložit danou činnost doprostřed hodiny. Výhodou je, že žáci lépe ventilují přebytečnou energii. Probíhá zde sociální interakce a všichni se zapojí do dané aktivity. Nevýhodou může být velký počet žáků, kteří způsobují značný hluk.

Ledolamkou je házení míčku spojeno s odpovídáním na otázky z probrané látky. Další možnou formou je kreativní rozdělování žáků do skupin. Například si žáci

³¹ Janovcová, Průcha, Koudela in KOTRBA, T., LACINA, L. *Aktivizační metody ve výuce*, s. 49.

vytáhnou lístečky, na kterých budou uvedena zvířata a jejich úkolem je pomocí pantomimy vytvořit skupiny stejných zvířat. Dalším způsobem je dělení podle barevných lístečků nalepených na zádech žáků, ti musí spolupracovat s ostatními, aby se mohli rozdělit do skupin se stejnou barvou. Těchto možností je velké množství a je na učitelově fantazii, kterou formu si vybere.

1.2.6.3 Brainstorming

Užití brainstormingu jako motivace v úvodu hodiny nám pomůže se zorientovat ve znalostech žáků o dané problematice. S těmito informacemi následně můžeme dále pracovat.

Pojem brainstorming znamená „bouře v mozku“ někdy se také setkáme s názvem burza nápadů. Důležitým pravidlem je to, že nehodnotíme nápady ostatních a necháme naprostou volnost jejich nápadům.

Nejčastější forma je taková, že na tabuli zapíšeme pojem, který se váže k tématu hodiny. Žáci své nápady zapisují na tabuli. Pojmy, které jsou zapsané na tabuli, se pokusíme společně kategorizovat a postupně přejdeme k tématu hodiny.

1.2.6.4 Vědomostní hry a soutěže

Tato forma motivace lze využít k tomu, aby žáci získali dobré známky. Můžeme si připravit křížovku k minulému tématu hodiny nebo krátký znalostní kvíz. Následně určíme pravidla, díky kterým žáci mohou dostat malou jedničku či plusové body. S tímto typem motivace uspějeme spíše v 6. a 7. ročníku základní školy.

Pokud máme možnost využít počítačovou techniku, existuje několik vhodných aktivit ve smartboardu či activboardu. Například interaktivní forma pexesa či různého přiřazování, které žáci vyřeší sami přímo na interaktivní tabuli.

1.2.7 Komplexní výukové metody

V praktické části diplomové práce budeme užívat především komplexní výukové metody. Komplexní metody: „rozšiřují prostor výukových metod o prvky organizačních forem, didaktických prostředků a mnohem víc než předchozí skupiny metod reflektují též celkové cíle výchovy a vzdělávání.“³²

1.2.7.1 Frontální výuka

Frontální výuka má u nás poměrně dlouhou historii. Vyučování probíhá ve velkých skupinách a trvá 45 minut. „*Frontální výuka se vyznačuje společnou prací žáků ve třídě s dominantním postavením učitele, který řídí, usměrňuje a kontroluje veškeré aktivity žáků. Výuka se orientuje převážně na kognitivní procesy, hlavním cílem je, aby si žáci osvojili maximální rozsah poznatků.*“³³

Tato výuka je jednosměrná, kdy jsou informace předávány učitelem směrem k žákům. Typický průběh vyučovací hodiny má následující podobu: zahájení (pozdrav, organizační záležitosti), opakování látky minulé hodiny, výklad nového učiva, procvičování a upevňování, zadání domácích úkolů, ukončení.³⁴

Výhody frontální výuky: Značnou výhodou tohoto stylu výuky je dodržování kázně a pořádku ve třídě. Snadná příprava hodiny pro učitele. Výhodou může být pravidelný styl výuky, na který si žáci navyknou.

Nevýhody frontální výuky: Mezi hlavní nevýhodu této metody patří značná pasivita žáků v hodině. Po několika minutách výkladu přestane žák poslouchat a soustředit se na probíranou látku. Tato metoda nerozvíjí žádné klíčové kompetence. Nepodporuje ani rozvoj samostatného myšlení a jednání. Tento styl výuky může vést k mechanickému provádění jednotlivých úkonů.

1.2.7.2 Skupinová a kooperativní výuka

Při skupinové práci jsou žáci rozděleni do skupin učitelem. Žákům jsou zadány úkoly, při jejich řešení je třeba spolupracovat s ostatními ve skupině. Úlohy jsou rozdílné svým obsahem a náročností. Při řešení úloh spolu žáci spolupracují, diskutují a vzájemně si pomáhají. Uspořádání třídy je flexibilní podle velikosti skupin. Učitel má funkci rádce.

³² MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*, s. 131.

³³ Tamtéž, s. 133.

³⁴ Tamtéž, s. 134.

Jednou z forem skupinové výuky, která je v současnosti často realizována je kooperativní výuka, která je založena na spolupráci žáků při řešení náročných úloh. V kooperativní výuce je úspěšnost člena závislá na celé skupině. Velmi důležitým prvkem je dynamika skupiny, kterou ovlivňuje složení skupiny, vzájemné vztahy mezi žáky, jejich motivace a dovednost spolupracovat. Proto by učitel měl třídu dobře znát při rozdělování žáků do skupin.³⁵

Výhody skupinové výuky: Hlavní výhodou skupinové výuky je rozvíjení klíčových kompetencí. Žáci rozvíjí kompetence komunikační, řešení problémů, k učení, osobnostní a personální. Protože spolu komunikují při řešení problémů, respektují své vzájemné názory, učí se vyhledávat informace z dostupných zdrojů a svou výslednou práci před spolužáky prezentují. Dá se říci, že u skupinové práce není důležitý výsledek, ale samotný proces, který by měl být součástí výsledného hodnocení.

Nevýhody skupinové výuky: Velmi velkým úskalím může být počáteční dělení do skupin, kdy někteří spolužáci vzájemně nevycházejí a hned zpočátku spolu odmítnou pracovat. Proto je třeba si rozmyslet, zda volit rozřazení podle zájmů žáka, schopností či náhodným výběrem. Problémem skupinové výuky je větší hluk, protože spolu jednotlivé skupiny diskutují nad danými úkoly. Velkým úskalím je zapojení všech žáků do řešení jednotlivých úloh. Možným řešením je rozdělení rolí ve skupině, kdy každý žák má úkol, který musí splnit. Problém je s výsledným hodnocením skupinové práce. Nevýhodou je velká náročnost na přípravu zadání učitelem.

1.2.7.3 Kritické myšlení

„Kritické myšlení je činnost nebo nástroj, který pomáhá žákům přejít od povrchního k hloubkovému učení, odhalování souvislostí, k porozumění učivu a k vlastním závěrům.“³⁶

V rámci kritického myšlení pracujeme s myšlenkou, kdy pochopíme její obsah, podrobíme ji zdravému posouzení, porovnáme s jinými názory a tím, co o dané problematice víme, následně zaujmeme vlastní stanovisko.³⁷

Díky kritickému myšlení si žáci propojují a osvojují analogické jevy, pomáhají samostatnému rozhodování a zodpovědnému řešení problémů.³⁸

³⁵ MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*, s. 137-148.

³⁶ GAVORA, P. *Kritické myslenie v škole*, s. 4.

³⁷ STEELOVÁ, J.L., aj. *Kritické myšlení napříč osnovami I.*, s. 4.

³⁸ MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*, s. 159-163.

Kritické myšlení se uplatňuje při výuce psaní. Navazuje na metodu práce s textem, kterou řadíme do klasických výukových metod.

Výhody kritického myšlení: Výchovně vzdělávací činnost postihuje celou osobnost žáka, pomáhá kognitivnímu rozvoji a rozvíjí tvořivé myšlení. Žáci rozvíjí kompetence komunikativní, k řešení problémů, k učení, sociální a personální. Dávají si jednotlivé návrhy do souvislostí a smysluplných vazeb.

Nevýhody kritického myšlení: V rámci kritického myšlení je třeba mít ve třídě takové klima, aby žáci neměli obavy vyjadřovat své vlastní názory.

1.2.7.4 Brainstorming

Metoda brainstormingu byla již zmíněna v rámci předchozí podkapitoly, kdy může být užita jako motivační metoda, ale zároveň ji můžeme využít při hledání řešení problémů. Dostat se k výslednému řešení často zabere i více než 45 minut. V rámci brainstormingu se nepřipouští žádná kritika a přijímají se všechny návrhy. To má velký význam v tom, že se žáci zbaví ostychu a aktivně se zapojí.

Při brainstormingu nejprve upřesníme pravidla, rozdělíme žáky do skupin, uvedeme danou problematiku (na tabuli či poster). Následně začne produkce nápadů, které se zapisují na tabuli. Poté se nápady hodnotí a při tom se uplatňuje kritické myšlení. Žáci řeší, zda je výsledný nápad reálný, časově náročný či užitečný.

Výhody brainstormingu: Výhodou je odstranění ostychu, posílení sebevědomí, rozvíjení představivosti a kreativity. Aktivní zapojení všech žáků. Spolupráce při hledání nových řešení založená na kritickém myšlení a komunikaci.

Nevýhody brainstormingu: Je třeba pracovat s tématy, která žáci znají. Žáky je třeba usměrnit při vykřikování nápadů.

1.2.7.5 Projektová výuka

Projektová výuka neboli výuka v projektech přesahuje hranice školy. Začleňuje účastníky do životní praxe. V rámci projektové výuky aplikujeme všechny klíčové kompetence. „Projekt lze vymezit jako komplexní praktickou úlohu (problém, téma) spojenou s životní realitou, kterou je nutno řešit teoretickou a praktickou činností, která vede k vytvoření adekvátního produktu.“³⁹

Průběh řešení projektu má několik fází, nejprve si stanovíme cíle, vytvoříme plán řešení, následně plán realizujeme a velmi důležitou částí je vyhodnocení uskutečněného

³⁹ MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*, s. 168.

projektu. Hodnocení projektu je velmi obtížné, protože žáci pracují ve skupinách a hrozí to, že se nezapojí stejnou měrou. Proto máme několik možností, jak hodnocení řešit. Výslednou známku založíme na sebekritice, na snaze, kterou jsme od každého viděli a zahrneme sem i konečný výsledek. Cílem projektové výuky není výsledek práce, ale naopak proces, díky kterému jsme k výsledku došli. Proto je velmi důležitá sebekritika či názory spolupracujících žáků.

Výhody projektové výuky: Předností projektové výuky je propojení školy s okolním světem. Žáci řeší úkoly či problémy ze života. Rozvíjí téměř všechny klíčové kompetence. Zvyšuje motivaci, iniciativu a odpovědnost žáků. Obohacuje výuku o přímou zkušenost žáků. Posiluje ochotu spolupracovat a radit se s ostatními.

Nevýhody projektové výuky: Uživatelé této metody často upozorňují na absolutizaci výuky. Dále učení nelze budovat na základě omezených znalostí a zkušeností žáků. Někdy může směřovat k nezávislému hraní a tím žáci nesplní výukové cíle.

1.2.7.6 Výuka dramatem

V rámci této vyučovací metody vytváříme fiktivní situace, které rozvíjí představivost žáků. Základem této metody je hraní rolí a následná diskuse. Dramatické simulace působí na formování celé osobnosti člověka v oblasti didaktických cílů.⁴⁰

Výhody výuky dramatem: Výuka dramatem rozvíjí dovednosti, především uměleckého charakteru. Rozvíjí komunikaci a řečové dovednosti. Pomáhá v osvojení faktografických vědomostí. Pomáhá vcítit se do druhého člověka. Odráží praxi života. Vytváří u žáků postoje a hodnoty.⁴¹

Rozvíjí kompetence pracovní, kdy aplikuje teoretické znalosti a dovednosti do situací v běžném životě. Dále kompetence komunikativní, sociální a personální, protože žáci spolupracují a snaží se do role vcítit.

Nevýhody výuky dramatem: Jedním z úskalí této metody může být špatné klima ve třídě, které neumožní hraní rolí. Ne vždy se zapojí všichni žáci. Někteří jedinci nebudou brát danou scénku vážně.

1.2.7.7 Televizní výuka

V dnešní době je velmi dobré využívat televizní výuku. Téměř všechna

⁴⁰ MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*, s. 172.

⁴¹ VALENTA, J. *Dramatická výchova a sociálně patologický výcvik (srovnání systémů)*, s. 37.

společenská témata jsou zdokumentována a dostupná ke stažení na daných stránkách. Výhodou je spolupráce se sdružením Člověk v tísni, které mnoho materiálů školám poskytuje.

Výhody televizní výuky: Velkou výhodou televizní výuky je vizualizace učiva a lepší přiblížení dané problematiky. S vybranými videi můžeme dále pracovat. To znamená, že můžeme žákům pustit jen určité části a pak diskutovat nad výsledným chováním aktérů, navrhnout možná řešení problémů apod. V rámci televizní výuky je dobré ukázat na problematiku ovlivnění medií.

Nevýhody televizní výuky: Problémem je, že ne každá učebna je vybavena televizí či interaktivní tabulí. Další nevýhodou je pasivita žáků. Určitě by tato aktivita neměla trvat celou hodinu.

1.2.8 *Výběr výukových metod*

V současné době máme na výběr pestrou škálu výukových metod, které nás ochrání od rutiny a stereotypu. Bohužel ne každá metoda je vhodná pro užití k danému tématu. Proto je třeba vycházet ze základů logiky a objektivních kritérií. K těm především patří cíl, obsah výuky a také žák. Učitel by měl respektovat zájmy a potřeby žáků v dané třídě, jejich učební styly, stupeň rozvoje aktivity, samostatnosti a tvořivosti. V této práci jsem se řídila kritérii volby metod, které uvádí Babanskij a Meyer.⁴²

- Kritéria volby metod výuky

1. *Zákonitosti výukového procesu*, a to obecné i speciální (logické, psychologické, didaktické).
2. *Cíle a úkoly výuky*, vztahující se zejména k práci, interakci a jazyku.
3. *Obsah a metody daného oboru* zprostředkované konkrétním vyučovacím předmětem.
4. *Úroveň fyzického a psychického rozvoje žáků*, jejich připravenost zvládat požadavky učení.
5. *Zvláštnosti třídy, skupiny žáků*, např. hoši-dívky, různá etnika, formální a neformální vztahy v kolektivu.
6. *Vnější podmínky výchovně-vzdělávací práce*, např. geografické prostředí, společenské prostředí, hluchost okolí, technická vybavenost školy.
7. *Osobnost učitele*, jeho odborná a metodická vybavenost, zkušenosti, pedagogické mistrovství atd.

⁴² Babanskij, Meyer in MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*, s. 50.

1.2.9 Výukové cíle a jejich taxonomie

Výukový cíl je jednou z nejdůležitějších kategorií, se kterou pracujeme v rámci výukové hodiny. Je velmi úzce spjat s rozvojem klíčových kompetencí žáků. Cíle dávají výuce řád, díky nim můžeme volit vhodné vyučovací metody a kritéria hodnocení. Z hlediska užitečnosti dělíme cíle na kognitivní (vzdělávací), afektivní (postojové), psychomotorické (výcvikové).

Hlavní důvody, proč bychom měli pracovat s výukovými cíli, vymezuje Jesenská⁴³

Učitel si konkrétně uvědomí, čeho má být ve výuce dosaženo, může smysluplně volit cestu k dosažení. Určí si několik kategorií – rozsah, uspořádání, učební činnosti, možnosti jednotlivých žáků, metodické postupy, organizační formy. Díky stanovení jednoznačných a kontrolovatelných cílů může lépe hodnotit výsledky výuky. Průběžné srovnávání daných cílů a dosažené úrovně je předpokladem účinného řízení procesu.

- Výukový cíl a jeho formulace, která je vhodně upravená pro žáky, významně ovlivňuje učební činnost žáků. Žáci se opírají o autoregulaci, která se rozvíjí v případě, že žák zná konkrétní cíl a může se ztotožnit s požadavky na výkony, v nichž se mají výsledky jeho učení projevit.

Mezi nejčastější chyby při vymezení a formulaci výukových cílů patří⁴⁴:

- Ztotožnění cílů s tématem vyučovací hodiny.
- Cíl je zaměněn s popisem činnosti učitele.
- Vymezení cíle je příliš obecné, nejsou stanoveny podmínky, kvalita či jiná kritéria žákova výkonu.

⁴³ Jesenská in KALHOUS, Zdeněk; OBST, Otto. *Školní didaktika*, 2002.

⁴⁴ KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*, s. 273-292.

1.2.9.1 Taxonomie výukových cílů

Problematika využití některých bodů taxonomie je velmi kritizována. Školy a učitelé se často soustřeďují pouze na první dva stupně zapamatování a porozumění. Přitom taxonomie výukových cílů je velmi užitečný nástroj, díky němuž žáci získají potřebnou poznatkovou základnu a zároveň se učí vědomosti, dovednosti a postoje aplikovat, provádět s nimi náročnější myšlenkové operace apod.

Při zpracování taxonomie výukových cílů vycházeli autoři z procesu záměrné osobnosti žáka a ze strukturálního pojetí osobnosti. Na tomto základě byly vytvořeny taxonomie cílů kognitivních, afektivních a psychomotorických.

1.2.9.1.1 Bloomova taxonomie (kognitivní cíle)⁴⁵

Jednou z nejužívanějších taxonomií výukových cílů je Bloomova taxonomie. Je založena na logické struktuře. Využijeme ji jako nástroj logického propojení učiva a činností žáků. Zajišťuje zpětnovazebnou informaci o tom, na jaké úrovni daný žák úkol zvládl. Je členěna do šesti kategorií, jejichž náročnost se postupně stupňuje. První tři kategorie jsou v návazném vztahu, naopak poslední tři kategorie jsou na sobě téměř nezávislé. Téměř všichni žáci by se měli dostat na třetí úroveň. Na ostatní úrovně se dostávají často jen ti nejlepší.

1) Znalost

- Úroveň zapamatování vyžaduje od žáků reprodukci poznatků, nikoli přímé užití.
- Očekávané činnosti vyjadřujeme těmito slovesy: definovat, doplnit, napsat, opakovat, pojmenovat, přiřadit, reprodukovat, atd.

2) Porozumění

- V druhé úrovni žák prokazuje pochopení a schopnosti.
- Typická slovesa: dokázat, jinak formulovat, vysvětlit, opravit, atd.

3) Aplikace

- Použití poznatků a řešení problémů na základě znalostí z předchozích úrovní.
- Typická slovesa: aplikovat, diskutovat, interpretovat, použít, prokázat, atd.

⁴⁵ KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*, s. 279-281.

4) Analýza

- Při tomto kroku se žák učí rozložit sdělení na prvky či části a objasní vztahy mezi nimi.
- Typická slovesa: analyzuje, rozhodne, rozdělí, specifikuje, atd.

5) Syntéza

- Schopnost žáka pracovat s částmi prvků, ze kterých složí celek.
- Důležitá je práce s různými prameny, které žák skládá do nových útvarů.
- Typická slovesa: klasifikovat, syntetizovat, navrhnout, organizovat, shrnout, vyvodit obecné závěry apod.

6) Hodnotící posouzení

- V této nejvyšší kategorii je žák schopen prezentovat své názory, rozhodovat se o vhodnosti informací.
- Typická slovesa: argumentovat, obhájit, porovnat, posoudit, vybrat, zdůvodnit, atd.

1.3 Tvorba didaktických testů

1.3.1 Didaktický test

„Zkouška, která se orientuje na objektivní zjišťování úrovně zvládnutí učiva u určité skupiny osob. Je navrhován, ověřován, hodnocen a interpretován podle určitých předem stanovených pravidel.“⁴⁶

Podle Byčkovského je didaktický test „*nástroj systematického zjišťování (měření) výsledků výuky*“.⁴⁷

Tabulka 2 - Druhy didaktických testů⁴⁸

Klasifikační hledisko	Druhy testů		
Měřená charakteristika výkonu	rychlosti	úrovně	
Dokonalost přípravy testu a jeho příslušenství	standardizované	kvazi-standardizované	nestandardizované
Povaha činnosti testovaného	kognitivní	psychomotorické	
Míra specifičnosti učení zjišťovaného testem	výsledky výuky	studijních předpokladů	
Interpretace výkonu	rozlišující (relativního výkonu)	ověřující (absolutního výkonu)	
Časové zařazení do výuky	vstupní	průběžné (formativní)	výstupní (sumativní)
Tématický rozsah	monotématické	polytématické (souhrnné)	
Míra objektivity skórování	objektivně skórovatelné	kvaziobj. skórovatelné	subjektivně skórovatelné

⁴⁶ CHRÁSKA, M. *Didaktické testy*, s. 12.

⁴⁷ Byčkovský in CHRÁSKA, M. *Didaktické testy*. 1999.

⁴⁸ CHRÁSKA, M. *Didaktické testy*, s. 13.

1.3.1.1 Plánování didaktického testu

V první řadě je třeba si stanovit účel připravovaného testu. To znamená, že poslouží jako kontrola na konci výuky tématického celku, kdy se přesvědčujeme, zda dané učivo žáci chápou. Pro přípravu didaktického testu v rámci tématického celku je třeba si vymezit výše zmiňovanou Bloomovu taxonomii a upřesnit si, na jakou úroveň mohli dosáhnout všichni žáci a na kterou dosáhli jen ti nejlepší.

Jednotlivá témata, která chceme testovat, si rozdělíme na dílčí části a každé části přidělíme určitou váhu podle předem stanovených kritérií (kolik hodin bylo tématu věnováno, jaký byl rozsah probraného učiva).

Dalším krokem je rozhodnutí, kolik otázek bude daný test obsahovat. Z hlediska reliability testu by mělo být vytvořeno minimálně deset úloh. U jednotlivých úloh je třeba stanovit, do jaké úrovně poznání se žáci dostali.

1.3.1.2 Konstrukce didaktického testu

Po první fázi přípravy máme naplánován počet otázek a jejich rozsah. Přejdeme ke konstrukci testu. Zde je velmi důležité určit správný typ úloh, které v testu použijeme.

Dále si uvedeme jednotlivá členění, kterým se věnuje ve svém díle P. Byčkovský.⁴⁹

Tabulka 3 - Tvorba otázek v didaktickém testu⁵⁰

Otevřené	se širokou odpovědí	nestrukturované	vymezenou
		se strukturou	danou konvencí
	se stručnou odpovědí	produkční	
		doplňovací	
Uzavřené	dichotomické		
	s výběrem odpovědí		
	přiřazovací		
	uspořádací		

⁴⁹ Byčkovský in CHRÁSKA, M. *Didaktické testy*, s. 26.

⁵⁰ CHRÁSKA, M. *Didaktické testy*.

1.3.1.3 Zásady při navrhování testových úloh⁵¹

- V rámci seriózního měření výsledků se vyhýbáme úlohám kvízového charakteru.
- Testované úlohy by měly být na sobě nezávislé.
- Formulace otázky by neměla obsahovat nápovědu k odpovědi.
- Zásadně se vyhneme užití tzv. „chytáků“.
- Při hodnocení je nejjednodušší užít tzv. jednoduché skórování (každá správná odpověď jeden bod).
- Testových úloh navrhujeme vždy více, než bude v testu obsaženo.
- Důležité je grafická úprava úloh.

1.3.1.4 Hodnocení didaktického testu⁵²

Velkým problémem pro učitele často bývá převedení bodového hodnocení na klasifikační stupně. Existují tři možnosti, jakými lze hodnotit daný test.

- **Intuitivní přístup**
 - Pokud máme dlouholetou praxi, můžeme si dovolit užít tento subjektivní způsob hodnocení.
 - Optimální je nechat test posoudit dalšími kolegy (odborníky v daném předmětu) a požádat je o navrhnutí klasifikační stupnice.
- **Klasifikace na základě procenta správných odpovědí**
 - Podle procent správných odpovědí převedeme bodové výsledky na klasifikační stupně.
 - Tato metoda nepočítá s různými obtížnostmi otázek.
- **Klasifikace na základě normálního rozdělení**
 - Bodové výsledky žáků lze klasifikovat na základě normálního rozdělení četností (Gaussova křivka).
 - Nejvíce je průměrných výkonů a do stran od průměru četností ubývá.
 - V praxi to znamená, že je nejvíce žáků ohodnoceno stupněm 3 a nejméně žáků dostane stupeň 1 a 5.

⁵¹ CHRÁSKA, M. *Didaktické testy*, s. 25-45.

⁵² Tamtéž, s. 77-84.

1.3.1.5 Užitá klasifikační stupnice

Kniha „Didaktické testy“ od Miroslava Chrásky navrhuje možné klasifikační stupnice. Pro praktickou část této diplomové práce nebyly tyto stupnice využity. Důvodem je přílišná přísnost, která by žáky spíše nemotivovala. Proto byla zvolena mírnější orientační hodnotící stupnice.

Tabulka 4 - Hodnotící stupnice⁵³

Orientační hodnotící stupnice			
100 - 91%	prakticky bez chyby, chybje výjimečně	vynikající, příkladný, výborný	1
90 - 71%	převládají pozitivní zjištění, dílčí chyby	velmi dobrý, nadprůměrný, chvalitebný	2
70 - 41%	pozitivní a negativní v rovnováze	dobrý, průměrný	3
40 - 21%	převaha negativních zjištění, výrazné chyby	podprůměrný, citelně slabá místa, dostatečný	4
pod 20%	zásadní nedostatky	nevyhovující stav, nedostatečný	5

⁵³ Základní škola Vrdy. *Nástroje a kritéria hodnocení žáků* [online]. [vid. 17.5.2012]. Dostupné z: http://www.zs-vrdy.cz/uredni_deska/nastroje_a_kriteria.pdf

2 Aplikace výukových metod v praxi

1.4 Seznámení s praktickou částí

Výuka praktické části diplomové práce probíhala na II. základní škole v Jičíně, kde jsem v září roku 2011 absolvovala měsíční souvislou praxi. Jednotlivé třídy již znám, proto jsem věděla, jakým způsobem je nejeфекtivnější s danou třídou spolupracovat.

Nejvíce jsem ocenila přístup učitelů, kteří se mi pokusili vyjít co nejvíce vstříc. Problém byl s hodinovou dotací těchto dvou předmětů, protože výchova k občanství se v každém ročníku vyučuje pouze jednu hodinu týdně. Zeměpis má hodinovou dotaci v 6. a 8. ročníku dvě hodiny týdně, v 7. a 9. ročníku jednu hodinu týdně.

Mým původním plánem bylo odučit si dané hodiny v rámci jednoho předmětu. Na základě konzultace s učiteli jsem byla rozdělena mezi oba předměty a to z důvodu kooperace s vytvořenými tematickými plány. Téměř v každém ročníku jsem byla pod vedením jiného učitele, proto byla zajímavá různorodost názorů na výuku. V této škole stále převažuje tradiční styl výuky, který je složen především z výkladu, zápisu do sešitu a opakování dané látky. Toto je jeden z nejdůležitějších faktorů, který může mít vliv na výsledky mého zkoumání. Žáci mají zažitý po celé jejich studium na základní škole tradiční styl výuky, kdy jim může činit problém získávat informace na základě jiných metod výuky.

V šestém ročníku jsem byla pod vedením učitele Martina Beneše, který je přes svou dvacetiletou praxi velmi otevřený netradičním formám výuky, které se snaží podle vhodnosti vyučovaného tématu v těchto třídách aplikovat.

Cílem této práce je porovnat efektivitu tradičních metod výuky a moderních metod výuky. Je třeba brát v úvahu, že ne vždy je nejdůležitější pouze výsledek, ale i samotný proces výuky. Žáci by měli být k práci především motivováni a umět si dané informace najít či dojít k výsledkům pomocí vzájemné spolupráce. V životě již nikdy nedostanou takové přesné informace, ale naopak si je budou muset vyhledat a do vhodné podoby zpracovat.

- ***Rozdělení vyučovacích hodin a daného předmětu mezi konkrétní učitele***
 - 6.ročník – Mgr. Martin Beneš (Ov)
 - 7.ročník – Mgr. Luboš Jirsa (Ov)
 - 8.ročník – Mgr. Radomíra Fišerová (Ze)
 - 9.ročník – 9.A – Mgr. Radomíra Fišerová, 9.B – Mgr. Jana Vosáhlová (Ze)
- ***Rozvržení jednotlivých témat a metod v konkrétních třídách***
 - **6.ročník – Státní symboly ČR a demokratický právní stát**
 - 6.A – Výklad
 - 6.B – Moderní metody – Brainstorming, skupinová práce, práce s textem
 - **7.ročník – Spolupráce mezi zeměmi Evropy**
 - 7.A – Výklad
 - 7.B – Moderní metody – Brainstorming, partnerská výuka, práce s mapou, kritické myšlení
 - **8.ročník – Právo v Evropě**
 - 8.A – Výklad
 - 8.B – Moderní metody – Brainstorming, individuální práce žáků
 - **9.ročník – Mezinárodní spolupráce**
 - 9.A – Výklad
 - 9.B – Moderní metody – Skupinová práce

Rámcový vzdělávací program

Předmět: Občanská výchova

Učivo: Právní základy státu

Téma: Státní symboly ČR a demokratický právní stát

Mezipředmětové zařazení: Stát a právo

Mezipředmětové vztahy: Zeměpis

Třída: 6.ročník

Počet aplikovaných hodin: 1 vyučovací hodina a shrnující test na začátku následující hodiny

Cíl: Porovnání výsledků z hodiny, kde byl dominující složkou výklad a kde byly aplikovány moderní metody výuky.

Výkladová hodina – 6.A**Cíl hodiny**

- Žáci si vybaví a popíší státní symboly ČR
- Žáci objasní význam jednotlivých státních symbolů
- Žáci umí vysvětlit princip dělení moci ve státě
- Žáci vymezí pojem demokracie
- Žáci navrhnou užití demokracie v rámci jejich školy

Pomůcky

- Učebnice (Fraus pro 6.ročník)

Metody výuky

- Výklad doplněn obrazovým materiálem

Klíčové kompetence

- Kompetence občanské (práce s obrazovým materiálem ke státním symbolům České republiky)

Mezipředmětové vztahy

- Zeměpis

Průřezová témata

- Výchova demokratického občana

Struktura hodiny

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků)
- 30 minut – Výklad nového učiva

- 3 minuty – Rozdání vytištěného zápisu z hodiny
- 8 minut – Procvičování a upevňování učiva
- 2 minuty – Ukončení hodiny a upozornění na test v příští hodině

Pozn.: Do hodiny přidána ukázka z Ústavy ČR, kde byly popsány jednotlivé moci: zákonodárná, výkonná, soudní.

Odučená výkladová hodina – 6.A

Charakteristika hodiny

V této třídě jsem pro výuku daného tématu použila výklad. Ten byl doplněn o připravený obrazový materiál. Nejprve jsem popsala Státní symboly ČR, na které se žáci dívali na připraveném obrazovém materiálu, který dostali do vytvořené dvojice. Probrali jsme jejich význam a využití při významných příležitostech.

Další téma, které navazovalo, byl demokratický právní stát, kde si žáci mohli představit stručný přehled o tom, jakým způsobem demokracie funguje. Byla vysvětlena funkce dělení moci ve státě.

V závěru hodiny jsem žákům rozdala papíry, na kterých byly ukázány tři body Ústavy ČR a to moc zákonodárná, výkonná a soudní.

V této hodině jsme vše stihli v přesném čase. V závěru hodiny si žáci prohlédli zápis a měli možnost položit otázky k částem, kterým nerozuměli. Nikdo tuto možnost nevyužil.

Test

Velkým problémem v testu byla hned první úloha, kdy žáci do oficiálních Státních symbolů ČR zařazovali i symboly neoficiální, kterými jsou české korunovační klenoty a národní strom lípa. Žákům jsem je i přesto v testu ohodnotila body.

Největším problémem byla čtvrtá otázka, kdy nedokázali vysvětlit, k čemu slouží rozdělení moci ve státě. Většina žáků na tuto otázku nedokázala vůbec odpovědět.

Nejjednodušší byla pro žáky otázka týkající se hymny „Kde domov můj“, kterou zodpověděli téměř všichni správně.

Charakteristika třídy

Ve třídě je celkem 29 žáků a udržet jejich pozornost je velmi náročné. V předních lavicích sedí především dívky, které se více zapojují do hodiny a k tématu pokládají otázky. Tím, že jsou žáci v šestém ročníku, jsou velmi snaživí a chtějí se podílet na samotné hodině. To bohužel díky výkladu nebylo úplně možné.

Hodina založená na aplikaci moderních metod výuky – 6.B

Cíl hodiny

- Žáci si vybaví a popíší státní symboly ČR
- Žáci objasní význam jednotlivých státních symbolů
- Žáci umí vysvětlit princip dělení moci ve státě
- Žáci vymezí pojem demokracie
- Žáci navrhnou užití demokracie v rámci jejich školy

Pomůcky

- Učebnice (Fraus pro 6.ročník)
- Pracovní listy
- Doplnující listy – slepá mapa ČR, jednotlivé státní symboly ČR
- Dostupná literatura
- Arch papíru, pastelky, fixy, lepidlo, nůžky

Metody výuky

- Brainstorming
- Skupinová práce
- Práce s textem

Klíčové kompetence

- Kompetence k učení (třídí a vyhledá informace, které následně propojuje)
- Kompetence komunikativní (komunikace ve skupině, naslouchání ostatním)
- Kompetence sociální a personální (spolupráce ve skupině při řešení jednotlivých úkolů)
- Kompetence občanské (vytváření pozitivního postoje ke kulturnímu a historickému dědictví)

Mezipředmětové vztahy

- Zeměpis

Průřezová témata

- Výchova demokratického občana

Struktura hodiny

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků)
- 2 minuty – Rozdělení do skupin na základě vylosovaných čísel

- 2 minuty – Vytvoření pracovních skupin, rozdání pracovních archů a listů
- 2 minuty – Vysvětlení pracovních pokynů a rozdělení rolí ve skupině
- 25 minut – Vypracování odpovědí a obrazové ztvárnění tématu
- 10 minut – Prezentace odpovědí a ukázka vypracovaných archů
- 2 minuty – Shrnutí, rozdání zápisu, upozornění na test a ukončení hodiny

Pozn.: Skupinovou práci jsme v této hodině nestihli, proto byla dokončena následující hodinu.

V další hodině měli žáci 10 minut na dodělání skupinové práce. V 15-ti minutách byly odprezentovány výsledky. Po prezentaci měli prostor se k tématu vyjádřit a zeptat se na to, čemu nerozumí.

V závěru druhé hodiny byl napsán test. Znovu jsme si vysvětlili pojem demokracie, dělení moci ve státě a vyjmenovali si Státní symboly ČR. V posledních dvanácti minutách jsme napsali test a zkontrolovali odpovědi.

Odučená hodina založená na aplikaci moderních metod výuky – 6.B

Charakteristika hodiny

Na začátku hodiny byli žáci rozděleni do skupin. Celkem bylo vytvořeno šest skupin po čtyřech a na doporučení cvičného učitele byla vytvořena jedna skupina po dvou.

Skupiny jsem nerozdělovala na základě losování čísel, ale vytvořil je cvičný učitel. Skupiny byly vyrovnané, vždy zde byl jeden žák, který celou práci řídil a rozdával úkoly.

V průběhu skupinové práce jsem na žáky dohlížela. Rychleji spolupracovaly skupiny, ve kterých převažovaly dívky.

Se skupinovou prací je spojený poměrně velký hluk ve třídě. Žáci nebyli dostatečně materiálně připraveni. Proto si mezi sebou jednotlivé skupiny půjčovaly pomůcky (nůžky, lepidlo). To vše mělo vliv na hlučnější prostředí ve třídě.

Bohužel v této hodině nestihli práci dokončit. V závěru hodiny byl žákům rozdán zápis. Byli upozorněni na test, který budou psát příští hodinu po dokončení skupinové práce.

Test

Mezi nejproblematictější otázky patřilo vyjmenování Státních symbolů ČR a vysvětlení k čemu slouží rozdělení moci ve státě.

Nejlépe dopadla poslední otázka týkající se České hymny.

Charakteristika třídy

Po konzultaci s učiteli, kteří vyučují v šestých ročnících, jsem se dozvěděla, že 6.B hodnotí jako horší a méně aktivní třídu. Podle mého názoru se žáci velmi aktivně zapojili. Tím, že byli kontrolováni museli všichni spolupracovat a zapojovat se. Pro žáky byla nejproblematictější práce s textem. K doplnění Státních symbolů ČR mohli nahlédnout do učebnice.

Pracovní list

- Jak se jmenují tři historické země, ze kterých je složena Česká republika? Na mapě České republiky vymezte jejich přibližné hranice.
- Do mapy zakreslete a popište země, se kterými ČR sousedí.

- Pokuste se vyjmenovat sedm Státních symbolů ČR a dva symboly vycházející z české tradice. Na svůj arch papíru napište daný státní symbol, který doplníte obrázkem a textem v přiložené příloze.
- Co znamená a čím se vyznačuje pojem demokracie? Přiřaď, co k tomuto pojmu patří.

Demokracie	Dodržování základních práv	Referendum
	Pouze jedna politická strana	Svoboda
	Dědičná moc panovníka	Volební právo
	Rovnost před zákonem	Stát řídí jedna osoba
	Ochrana menšin a jejich práv	Tři složky moci

- **Doplňte následující text. Využijte učebnici či jiné dostupné zdroje.**

Náš demokratický stát zaručuje dodržování základních _____ a _____. Moc v našem státě je rozložena do tří složek. První je moc _____, která má za úkol tvorbu a schvalování zákonů. Tyto zákony pro celý stát vydává _____. Druhá moc se nazývá _____. Jejím cíle je správa a řízení státu. V čele stojí _____ a _____, kteří pečují o to, aby se zákony realizovaly. Poslední moc se nazývá _____. Cílem je ochrana práv osob, kterou zajišťují příslušné _____. Dále tato instituce řeší spory, porušování zákonů a rozhodují o trestech.

- **K čemu slouží princip rozdělení moci ve státě do tří složek?** Uveďte příklad pro lepší porozumění. Aplikujte jednotlivé složky moci na vaši školu.

Textový materiál

ČR - demokratický právní stát

Pojem demokracie je řeckého původu a znamená „vláda lidu“. Demokracie je tedy formou vlády, ve které je zdrojem moci lid. Zaručuje všem občanům dodržování základních lidských práv a svobod. Velký důraz je kladen na rovnost před zákonem. Stát je řízen prostřednictvím zástupců všemi občany. Základním právem občanů ČR je právo volit. Ve volbách jsou zvoleni zástupci, kterým je dána moc rozhodovat o důležitých záležitostech. V případě přímé volby (např. volba prezidenta ČR) jednotlivými občany mluvíme o tzv. referendu. Dalším důležitým znakem demokracie je ochrana menšin a jejich práv.

Moc ve státě je rozdělena mezi tři složky. Cílem tohoto dělení je zamezit zneužití moci ve státě. Rozlišujeme moc zákonodárnou, výkonnou a soudní. Moc zákonodárnou tvoří Parlament České republiky. Ten se dále dělí na Poslaneckou sněmovnu a Senát. Jejich úkolem je projednávat a přijímat zákony. Přijatými zákony se musí řídit každý občan ČR. Druhá moc se nazývá výkonná v čele stojí Prezident ČR a Vláda. Jejich úkolem je správa, řízení státu a dohlíží na realizování schválených zákonů. V čele moci soudní stojí příslušné soudy. Soudy řeší spory, porušování zákonů a rozhodují o trestech.

Zápis do sešitu

- ***Státní symboly ČR***
 - Funkce státních symbolů: suverenity státu, reprezentace v zahraničí
 - Symbolizují významné historické křižovatky
 - Patří sem:
 - Státní vlajka – užívá se při příležitostech státního svátku
 - Vlajka prezidenta republiky – tzv. standarta, součástí Pražského hradu a snímá se v případě, kdy prezident ČR opustí Prahu.
 - Státní znak – složen ze znaků tří historických zemí – Čech, Moravy, Slezska a ve středu se nachází lev
 - Velký státní znak – úřední doklady, cenné papíry, bankovky, dresy sportovců ČR
 - Malý státní znak – na listinách vydaných státními orgány, na pečetích a razítkách
 - Státní pečeť
 - Státní barvy – bílá, červená a modrá v tomto pořadí
 - Státní hymna – píseň „Kde domov můj“ pochází z divadelní hry Fidlovačka. Slova napsal Josef Kajetán Tyl, hudbu složil František Škroup.
 - Symboly vycházející z tradice – české korunovační klenoty, národní strom – lípa
- ***ČR- demokratický právní stát***
 - Demokracie – státní moc patří lidem, občanům. Menšina se podřizuje většině, jsou uplatňována lidská práva a svobody.
 - Rozdělení moci ve státu:
 - Moc zákonodárná – tvorba a schvalování zákonů (Parlament)
 - Moc výkonná – správa a řízení státu (Vláda a prezident)
 - Moc soudní – ochrana práv osob (Soudy)

Státní symboly ČR a demokratický právní stát

Jméno _____

Třída _____

Datum _____

- ***Vyjmenujte sedm státních symbolů ČR. (7 bodů)***

- ***Doplňte následující tabulku. (5 bodů)***

Moc zákonodárná	Tvorba a schvalování zákonů	
		Vláda a prezident
	Ochrana práv osob	

- ***Vyberte pojem, kterým se nevyznačuje demokracie. (1 bod)***

- a) Volební právo
- b) Dodržování základních práv a svobod
- c) Celý stát řídí pouze jedna osoba
- d) Ochrana menšin a jejich práv

- ***Vysvětlete, k čemu slouží rozdělení moci do tří složek ve státě? (2 body)***

- ***Doplňte slova do textu. (6 bodů)***

Státní hymna je jedním ze sedmi státních symbolů ČR. Její název je _____. Poprvé zazněla v divadelní hře _____. Slova k této písni napsal J.K. _____ a hudbu složil František _____. Státní hymnu můžeme slyšet při významných událostech. Pokuste se vyjmenovat alespoň dvě takové události:

_____, _____.

Hodnotící stupnice

- celkem 21 bodů

<i>Procento správně vyřešených úloh</i>	<i>Počet bodů</i>	<i>Klasifikační stupeň</i>
100 – 91 %	21 – 19	1
90 – 71 %	18 – 15	2
70 – 41 %	14 – 9	3
40 – 21 %	8 – 4	4
Pod 20 %	3 – 0	5

Rámcový vzdělávací program**Předmět:** Občanská výchova**Učivo:** Evropská integrace**Téma:** Spolupráce mezi zeměmi Evropy**Mezipředmětové zařazení:** Postavení ČR V Evropě**Mezipředmětové vztahy:** Zeměpis**Třída:** 7.ročník**Počet aplikovaných hodin:** 2 vyučovací hodiny a shrnující test**Cíl:** Porovnání výsledků z hodin, kde byl dominující složkou výklad a kde byly aplikovány moderní vyučovací metody.**1. Výkladová hodina – 7.A***Spolupráce mezi zeměmi Evropy – 1.část***Cíl hodiny**

- Žáci si vybaví historický vývoj vzniku EU
- Žáci definují důvody integrace mezi státy
- Žáci objasní význam vzniku EU
- Žáci vyjádří vlastními slovy přínos integrace pro ČR

Pomůcky

- Učebnice (Fraus pro 7.ročník)
- Atlas a slepá mapa Evropy

Metody výuky

- Výklad
- Práce s mapovým materiálem

Mezipředmětové vztahy

- Zeměpis

Průřezová témata

- Výchova demokratického občana

Struktura hodiny

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků)
- 35 minut – Výklad nového učiva, práce se slepou mapou (zakreslení rozšiřování EU)

- 5 minut – Zápis, procvičování a opakování
- 3 minuty – Shrnutí, upozornění na test a ukončení hodiny

2. Výkladová hodina – 7.A

Spolupráce mezi zeměmi Evropy – 2.část

Cíl hodiny

- Žáci si vybaví jednotlivé země EU
- Žáci kategorizují země podle jejich vstupu do EU
- Žáci porovnají vybrané země EU

Pomůcky

- Učebnice (Fraus pro 7.ročník)
- Atlas a slepá mapa Evropy

Metody výuky

- Výklad
- Práce s mapovým materiálem

Mezipředmětové vztahy

- Zeměpis

Průřezová témata

- Výchova demokratického občana

Struktura hodiny

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků)
- 35 minut – Výklad nového učiva (jednotlivé státy EU), práce s mapou, doplnění informací do pracovního listu
- 5 minut – Zápis, procvičování a opakování
- 3 minuty – Shrnutí, upozornění na test a ukončení hodiny

Pozn. k 7.ročníku:

Výuka probíhala v rámci předmětu občanská výchova. V tomto ročníku je nízká hodinová dotace. Z tohoto důvodu jsem zde neměla možnost odučit v každém ročníku dvě předem připravené hodiny. Učivo jsem musela upravit tak, aby vznikla jedna hodina, ve které žáci získají všechny informace, které budou v připraveném testu.

Nová struktura výkladové hodiny:

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků)
- 2 minuty – Brainstorming „Evropská unie“
- 8 minut – Výklad (úvod, důvody a vývoj vzniku EU)
- 10 minut – Práce s mapou (zakreslování jednotlivých států EU do mapy)
- 15 minut – Charakteristika vybraných států (hlavní město, oficiální název, zajímavost)
- 5 minut – Zápis, procvičování a opakování
- 3 minuty – Shrnutí, upozornění na test a ukončení hodiny

Odučená výkladová hodina – 7.A

Charakteristika hodiny

V úvodu hodiny proběhl brainstorming, žáci se příliš nezapojovali. Většina z nich tvrdila, že je při vyslovení EU nic nenapadá.

Po celou hodinu byli velmi neklidní, protože je to jejich poslední hodina před obědem. To velmi ovlivnilo atmosféru dané hodiny.

Následnou aktivitou bylo zakreslování států EU do slepé mapy. Žáci pracovali ve dvojicích, kdy jeden vyhledával v atlase a druhý zakresloval do mapy. Bohužel práce ve dvojicích žákům příliš nesvědčila. Trvalo jim to déle než předešlé třídě, kde tento úkol dělali samostatně. Kdo nestihl v hodině, měl dodělat mapu za domácí úkol.

V poslední části hodiny žáci obdrželi pracovní list a do něho si podle mého výkladu doplňovali informace. Ty státy, které jsem nejmenovala, dostali vyplnit za domácí úkol.

Brainstorming

Euro, zeměpis, více států dohromady, krachující Řecko, Brusel, ČR, Evropa

Test

Největší problém činila žákům třetí testová otázka, ve které měli doplnit tři pilíře EU a zdůraznit dvě velké výhody vstupu do EU. Nejlépe dopadla otázka, kdy si měli žáci vybrat stát a popsat ho. Zde využili znalosti, které mají ze zeměpisu.

Charakteristika třídy

Žáci si nedokáží příliš dobře rozvrhnout čas. Zpočátku pracují velmi pomalu a zrychlí, až když jsou upozorněni na blízké dokončení. Problémem této hodiny je, že je poslední hodinou středečního dne. Žáci již nejsou tolik soustředění.

1. Hodina založená na aplikaci moderních metod výuky – 7.B

Spolupráce mezi zeměmi Evropy – 1.část

Cíl hodiny

- Žáci si vybaví historický vývoj vzniku EU
- Žáci definují důvody integrace mezi státy
- Žáci objasní význam vzniku EU
- Žáci vyjádří vlastními slovy přínos integrace pro ČR

Pomůcky

- Učebnice (Fraus pro 7.ročník)
- Pracovní listy
- Dostupná literatura

Metody výuky

- Brainstorming „Evropská unie“
- Kritické myšlení (názorová škála, řízená diskuse)
- Práce se slepou mapou

Klíčové kompetence

- Kompetence k učení (žák vyhledává a třídí získané informace, které využije k doplnění získané osnovy)
- Kompetence komunikativní (při diskusi naslouchá druhým, vhodně reaguje a obhájí svůj názor)
- Kompetence sociální a personální (přispívá k dané diskusi, naslouchá ostatním a oceňuje jejich názory)
- Kompetence občanské (chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a normy spojené s integrací)

Mezipředmětové vztahy

- Zeměpis

Průřezová témata

- Výchova demokratického občana

Struktura hodiny

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků)
- 5 minut – Brainstorming na téma Evropská unie (žáci diktují, co je k tomuto tématu napadne).
- 25 minut – Vytvoření názorové škály (otázka: „Jste spokojeni s tím, že je ČR v Evropské unii?“). Žáci se rozestaví po vytvořené názorové škále a svoje rozhodnutí zdůvodní na základě získaných informací. Následuje řízená diskuse, při které zmíní výhody, nevýhody a funkce EU.
- 10 minut – Práce se slepou mapou. Žáci zakreslí do mapy integrující se státy od roku 1951.
- 3 minuty – Rozdání zápisu z hodiny. Shrnutí probrané látky, upozornění na test a ukončení hodiny.

Pozn. Žáci si sami informace nezjišťovali, dostali vytištěný text se základními informacemi o EU. Názorová škála z důvodu času nebyla mezi aktivity zařazena.

Osnova k získání informací o EU:

- 1) Zjistěte informace, které se týkají historického vývoje.
- 2) Jaký je současný počet členů EU a které státy by se dále chtěly připojit a proč?
- 3) Jaké jsou funkce Evropské unie?
- 4) Jaké výhody a nevýhody měl pro nás vstup do EU?

2. Hodina založená na aplikaci moderních metod výuky – 7.B

Spolupráce mezi zeměmi Evropy – 2.část

Cíl hodiny

- Žáci si vybaví jednotlivé země EU
- Žáci kategorizují země podle jejich vstupu do EU
- Žáci porovnají vybrané země EU

Pomůcky

- Učebnice (Fraus pro 7.ročník)
- Pracovní listy
- Internet
- Pastelky, fixy, lepidlo

Metody výuky

- Partnerská výuka
- Výuka podpořena počítačem (práce s internetem)
- Práce s textem a atlasem

Klíčové kompetence

- Kompetence k učení (v textu vyhledává a třídí informace, plánuje a rozvrhuje čas dané činnosti)
- Kompetence komunikativní (formuluje získané informace, které vyjadřuje v logickém sledu, využívá informační prostředky)
- Kompetence sociální a personální (spolupracuje v páru, efektivně spolupracuje při řešení zadání)
- Kompetence občanské (rozumí důležitosti integrace pro ČR, je si vědom práv a povinností, které z této integrace vycházejí)

Mezipředmětové vztahy

- Zeměpis

Průřezová témata

- Výchova demokratického občana

Struktura hodiny

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků).
- 35 minut – Párové vyučování - žákům do dvojice (popř. trojice) jsou přiřazeny

dvě země, o kterých získají základní informace a přednesou je spolužákům. Cílem je, aby jejich sdělení obsahovalo informace, které si ostatní žáci zapíší do pracovního listu.

- 5 minut – Kontrola odpovědí, které slouží jako zápis z hodiny.
- 3 minuty – Shrnutí, upozornění na test a ukončení hodiny.

Pozn. Ze dvou hodin vytvořena jedna hodina.

Odučená hodina – nová struktura hodiny (moderní metody):

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků)
- 2 minuty – Brainstorming „Evropská unie“
- 10 minut – Práce s textem (úvod, důvody a vývoj vzniku EU), zodpovězení otázek a následná kontrola
- 12 minut – Práce s mapou (zakreslování jednotlivých států EU do mapy)
- 15 minut – Charakteristika vybraných států – práce s atlasem (hlavní město, oficiální název, zajímavost)
- 3 minuty – Zápis, procvičování a opakování
- 1 minuta – Shrnutí, upozornění na test a ukončení hodiny

Hodina založená na aplikaci moderních metod výuky – 7.B

Charakteristika hodiny

V úvodu hodiny měl proběhnout brainstorming. Žáci zdůraznili to, že se o problematiku EU nezajímají, proto nemají téměř žádné asociace. Následně někteří zapsali své asociace na tabuli.

Žáci dostali text s otázkami, které zodpověděli. Odpovědi jsme si ihned zkontrolovali. Poté samostatně zakreslovali státy EU do mapy a téměř všichni to zvládli v časovém termínu. Ti, kteří práci nestihli, ji měli dokončit za domácí úkol.

Ve třetí části hodiny dostali pracovní listy. Při jejich vyplňování měli za úkol pracovat s atlasem, kde našli téměř všechny informace. Z důvodu nedostatku času měli za úkol doplnit zajímavosti pouze k vybraným státům. V závěru hodiny stihli zkontrolovat pouze vlajky přiřazené k jednotlivým státům. Zbytek dostali žáci za domácí úkol a kontrola proběhla následující hodinu spolu s testem.

Brainstorming

➤ Euro, vlajka, krize, drahá vejčka, velkoměsta, peníze, území Evropy

Test

I v této třídě největší problém činila žákům třetí testová otázka, ve které měli doplnit tři pilíře EU a zdůraznit dvě velké výhody vstupu do EU. Nejlépe dopadla otázka, kdy si měli žáci vybrat stát a popsat ho. Zde využili znalosti, které mají ze zeměpisu.

Charakteristika třídy

S touto třídou se mi velmi dobře spolupracovalo. Výborně pracovali s mapou a dobře se v ní orientovali. Velmi aktivně se zapojili do všech připravených úloh. Někteří z žáků to pojali jako soutěž ve dvojici.

Zápis z hodiny – 1.část

- Od 15.stol první snahy o sjednocení Evropy
- První integrace mezi státy začala v roce 1951 a vznikla Společnost uhlí a oceli – Belgie, Francie, Nizozemí, Lucembursko, Německo, Itálie
- Postupně přistupovaly další státy a v roce 1992 byla podepsána tzv. Maastrichtská smlouva a vznikla Evropská unie.
- **Funkce EU:**
 - *Hospodářská spolupráce*
 - hospodářský růst respektující životní prostředí, zajištění úrovně zaměstnanosti a sociální ochrany, zvyšování životní úrovně a kvality života, zajištění sociální soudržnosti a solidarity mezi členskými státy
 - *Společná zahraniční a bezpečnostní politika*
 - posílení bezpečnosti, úsilí o zachování míru, respektování lidských práv, podpora mezinárodní spolupráce v této oblasti
 - *Spolupráce v oblasti spravedlnosti*
 - spolupráce soudů v civilních a trestních záležitostech, řešení otázek spojených s volným pohybem po EU

Zakreslete do mapy jednotlivé státy příslušnou barvou.

Rok	Přistupující státy
1951	Belgie, Francie, Nizozemí, Lucembursko, Německo, Itálie
1973	Dánsko, Irsko, Velká Británie
1981	Řecko
1986	Španělsko, Portugalsko
1995	Finsko, Rakousko, Švédsko
2004	Česká republika, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Estonsko, Slovinsko, Kypr (řecká část), Litva, Lotyšsko, Malta
2007	Bulharsko, Rumunsko

Pracovní list (zápis z hodiny) – 2.část

Doplňte chybějící informace (k danému státu dopište číslo vlajky, která k němu náleží)

<p>Belgie Oficiální název: Belgické království Hlavní město: Zajímavost:</p>	<p>Švédsko Oficiální název: Švédské království Hlavní město: Zajímavost:</p>
<p>Francie Hlavní město: Paříž</p>	<p>Itálie Hlavní město:</p>
<p>Nizozemí Hlavní město:</p>	<p>Irsko Hlavní město:</p>
<p>Lucembursko Hlavní město:</p>	<p>Polsko Hlavní město:</p>
<p>Německo Hlavní město:</p>	<p>Maďarsko Hlavní město:</p>
<p>Česká republika Hlavní město:</p>	<p>Estonsko Hlavní město: Tallin</p>
<p>Dánsko Hlavní město: Kodaň</p>	<p>Slovinsko Hlavní město:</p>
<p>Slovensko Hlavní město:</p>	<p>Kypr Hlavní město:</p>
<p>Velká Británie Hlavní město:</p>	<p>Litva Hlavní město:</p>
<p>Řecko Hlavní město:</p>	<p>Lotyšsko Hlavní město:</p>
<p>Španělsko Hlavní město:</p>	<p>Malta Hlavní město: Valletta</p>
<p>Portugalsko Hlavní město:</p>	<p>Bulharsko Hlavní město:</p>
<p>Finsko Hlavní město: Helsinky</p>	<p>Rumunsko Hlavní město:</p>
<p>Rakousko Hlavní město:</p>	

Spolupráce mezi zeměmi Evropy

Jméno _____

Třída _____

Datum _____

1) Ve kterém roce začala první integrace mezi státy Evropy a jak se jmenovalo společenství, které vzniklo? (2 body)

2) Jaká změna nastala v roce 1992 podepsáním tzv. Maastrichtské smlouvy? (1 bod)

3) Jmenujte tři funkce (pilíře) EU a zdůrazněte dva konkrétní příklady výhod vstupu ČR do Evropské unie? (7 bodů)

a) _____ b) _____ c) _____

4) V kterém roce přistoupila Česká republika do EU a s kterými dalšími státy (uved' 3 země)? (4body)

Rok _____ 1.stát _____ 2.stát _____ 3.stát _____

5) Vyberte si 3 státy EU, které popište. (Mimo Českou republiku) (12 bodů)

Název státu	Hlavní město	Rok vstupu do EU	Zajímavost

Hodnoticí stupnice

- celkem 26 bodů

<i>Procento správně vyřešených úloh</i>	<i>Počet bodů</i>	<i>Klasifikační stupeň</i>
100 – 91 %	26 – 24	1
90 – 71 %	23 – 18	2
70 – 41 %	17 – 11	3
40 – 21 %	10 – 6	4
Pod 20 %	5 – 0	5

Rámcový vzdělávací program

Předmět: Občanská výchova

Učivo: Evropská integrace

Téma: Právo v Evropě

Mezipředmětové zařazení: Politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států

Mezipředmětové vztahy: Zeměpis

Třída: 8.ročník

Počet aplikovaných hodin: 1 vyučovací hodina a shrnující test na začátku následující hodiny

Cíl: Porovnání výsledků z hodin, kde byl dominující složkou výklad a kde byly aplikovány moderní vyučovací metody

Výkladová hodina – 8.A**Cíl hodiny**

- Žáci představí jednotlivé orgány Evropské unie
- Žáci porovnají rozdělení moci v EU a rozdělení státní moci v ČR
- Žáci kategorizují orgány EU podle jejich funkce
- Žáci navrhnou, jakým způsobem mohou zasahovat do dění v EU

Pomůcky

- Učebnice (Fraus pro 8.ročník)

Metody výuky

- Výklad

Mezipředmětové vztahy

- Zeměpis

Průřezová témata

- Výchova demokratického občana

Struktura hodiny

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků).
- 5 minut – Opakování znalostí z předešlého ročníku
- 30 minut – Výklad jednotlivých orgánů EU
- 5 minut – Rozdání zápisu z hodiny, zodpovězení otázek

- 3 minuty – Shrnutí, upozornění na test a ukončení hodiny

Pozn.: Látku jsem stihla probrat dříve, než bylo naplánováno. V závěru hodiny proběhla diskuse o tom, co si žáci myslí o Evropské unii a zda jsou spokojeni s tím, že je ČR v EU.

Odučená výkladová hodina – 8.A

Charakteristika hodiny

Hodina odučena v rámci zeměpisu v zeměpisné učebně. To znamenalo lepší přístup k pomůckám (atlas, závěsné mapy). Značná nemocnost z důvodu chřipkové epidemie.

V úvodu hodiny proběhl brainstorming stejný jako v sedmém ročníku pro lepší srovnání nápadů. S prvními nápady se okamžitě přihlásily dvě studentky. Jinak žáci nebyli schopni dále reprodukovat další asociace. Společným pojmem téměř ve všech třídách je krize.

Následoval výklad, při kterém jsme si společně měli zopakovat historii EU. Žáci o tomto tématu téměř nic nevěděli, proto jsem se zdržela při výkladu informací ke vzniku EU. Následně byla vyložena informace o jednotlivých orgánech EU.

V závěru hodiny byl rozdán zápis, který si žáci měli za úkol přečíst a zdůraznit barevně, co se jim jeví jako nejdůležitější. Důležité informace jsme si společně zopakovali a následně byli upozorněni na test příští hodinu.

Brainstorming

Kontinent, ČR, vlajka s hvězdami, 27 států, krize

Test

U testu byla problematická otázka, která se týkala doplňování slov do textu. Žáci často nepochopili větu a do textu doplňovali nesmyslná slova.

Charakteristika třídy

Značná nemocnost žáků. V této třídě se nachází autista, který má k dispozici asistentku. Aktivně se do hodiny zapojoval a velmi dobře dopadl jeho výsledek testu. Vzhledem k tomu, že tato hodina byla předposlední páteční hodinou, žáci již byli velmi neklidní a museli být častěji napomínáni.

Hodina s využitím moderních vyučovacích metod – 8.B

Cíl hodiny

- Žáci představí jednotlivé orgány Evropské unie
- Žáci porovnají rozdělení moci v EU a rozdělení státní moci v ČR
- Žáci kategorizují orgány EU podle jejich funkce
- Žáci navrhnou, jakým způsobem mohou zasahovat do dění v EU

Pomůcky

- Učebnice (Fraus pro 8.ročník)
- Pracovní list
- Atlas Evropy

Metody výuky

- Brainstorming
- Individuální práce žáků

Klíčové kompetence

- Kompetence k učení (vyhledává vhodné informace, učí se odpovědnosti a spoléhání na své vlastní síly)
- Kompetence komunikativní (rozumí danému textu, pracují s ním a odpovídají na otázky)
- Kompetence občanské (rozumí základním principům, se kterými se pojí zákony a společenské normy)

Mezipředmětové vztahy

- Zeměpis

Průřezová témata

- Výchova demokratického občana

Struktura hodiny

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků).
- 5 minut – Brainstorming „Evropská unie“ (lze porovnat výsledky brainstormingu se 7.ročníkem)
- 28 minut – Individuální práce žáků – vyplnění pracovního listu
- 8 minut – Kontrola odpovědí a zodpovězení otázek
- 2 minuty – Rozdání zápisu, upozornění na test a ukončení hodiny

Odučená hodina s využitím moderních vyučovacích metod – 8.B

Charakteristika hodiny

Hodina odučena v rámci zeměpisu v zeměpisné učebně. To znamenalo lepší přístup k pomůckám (atlas, závěsné mapy). I v této třídě značná nemocnost z důvodu chřipkové epidemie.

V úvodu hodiny proběhl brainstorming. Žáky jsem musela vyvolávat, protože se do této aktivity nechtěli příliš zapojit.

V následující aktivitě jsem vycházela z toho, že žáci již základní znalosti o EU mají, ale neměli. Proto se nejprve pokusili vyplnit to, co znají a zbytek jsme doplnili společně.

Velmi problematická byla aktivita, která se týkala jednotlivých orgánů EU. Žáci ani po druhém vysvětlení nepochopili princip řazení jednotlivých částí. Následně jsme si vše zkontrolovali a pokusili se porovnat rozdělení moci v rámci ČR a EU.

V závěru žáci dostali zápis, ve kterém si vyznačili důležité informace a vysvětlili jsme si symboly EU.

Brainstorming

Euro, Středozevní moře, Brusel, Hvězdičky, Evropské státy

Test

Stejně jako u vedlejší třídy se stala nejvíce problematickou otázkou ta, která se týkala doplnění vynechaných slov textu. Žáci často doplňovali slova, která v dané větě ztrácela svůj význam.

Charakteristika třídy

I v této třídě byla značná nemocnost žáků. Oproti vedlejší třídě je zde lepší třídní klima. Žáci spolu lépe komunikují a spolupracují.

Pracovní list - Právo v Evropě

- **Opakování znalostí z minulého ročníku**

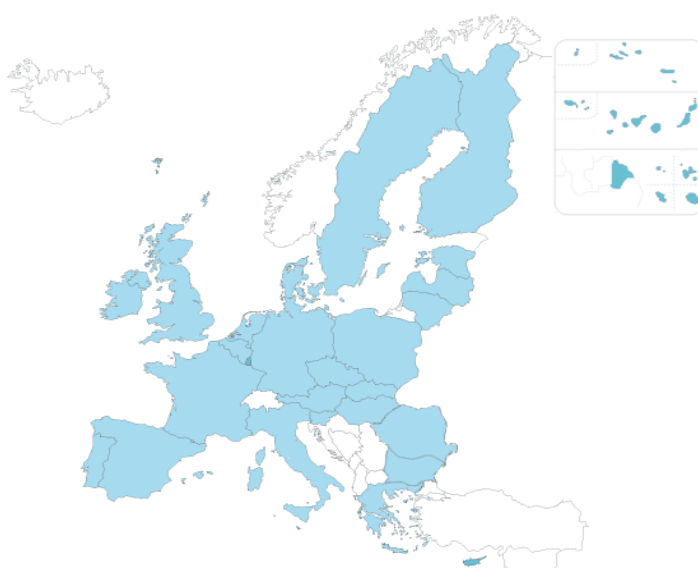
a) Kolik členů má v současné době EU?

b) V kterém roce vstoupila do EU Česká republika? _____

c) Jaké jsou funkce (3 pilíře) EU? _____

d) Vysvětlete pojem Schengenský prostor. _____

e) Jmenujte všechny členy EU. Využijte přiloženou mapu.⁵⁴

1.	10.	19.
2.	11.	20.
3.	12.	21.
4.	13.	22.
5.	14.	23.
6.	15.	24.
7.	16.	25.
8.	17.	26.
9.	18.	27.

⁵⁴ Obrázek mapy Evropské unie [vid. 4.4.2012]. Dostupné z:
http://europa.eu/europedirect/meet_us/interactive_map/index_cs.htm

Pracovní list

Právo v Evropě

Vstupem do Evropské unie se Česká republika zavázala řídit se nejen podle svého právního systému, ale i právního systému EU. Právo v EU je tvořeno na základě shody členských států, které vzápětí aplikují v rámci své země. Proto je důležité seznámit se s orgány EU a jejich funkcemi.

- *Přiřaďte k jednotlivým oblastem příslušný orgán, u kterého upřesněte jeho funkci.*⁵⁵

Strategie rozhodování	Legislativa a řízení	Kontrolní a soudní orgány	Finanční instituce
-----------------------	----------------------	---------------------------	--------------------

<i>Evropský parlament</i>	<i>Evropská investiční banka</i>	<i>Evropská centrální banka</i>	<i>Rada EU – Rada ministrů</i>
<i>Účetní dvůr</i>	<i>Evropská komise</i>	<i>Evropská rada</i>	<i>Evropský soudní dvůr</i>

Hlavní zákonodárný a výkonný orgán. Každý členský stát má svého zástupce. Předsednictví se střídá po 6 měsících. Hájí zájmy mateřských zemí. Rozvíjí bezpečnostní politiku a koordinuje soudní a policejní složky členských zemí.	Stará se o měnovou politiku a stabilitu cen v rámci EU.
Kontroluje zákonnou oprávněnost rozhodování Rady EU a Evropské komise a nese odpovědnost za jednotnost výkladu a uplatňování práva EU.	Politický orgán EU. Tvoří ji hlavní představitelé států a vlád členských zemí. Schází se minimálně 2x do roka v zemi, která právě předsedá. Dává podněty pro další rozvoj EU.
Výkonný orgán, který se rozhoduje na základě konsenzu. Schvalována Evropským parlamentem. Kontroluje, zda členské země plní rozhodnutí Rady EU. Iniciuje tvorbu zákonů. Zastupuje zájmy EU.	Přezkoumává účetnictví, právoplatnost a řádnost všech finančních operací EU a kontroluje hospodárné využívání jejich prostředků.
Přímo volený demokratický orgán. Schází se jeden týden v měsíci na zasedání ve Štrasburku. Podílí se na tvorbě právních norem. Zastupuje zájmy občanů EU.	Rozhoduje o půjčkách pro kapitálové investice podporující vyrovnaný ekonomický rozvoj a integraci.

⁵⁵ *Občanská výchova 8: učebnice pro základní a víceletá gymnázia*. Plzeň: Fraus, 2005. ISBN 80-7238-393-0.

Doplňte tabulku podle předchozího pracovního listu

Strategie rozhodování		Politický orgán EU. Tvoří ji hlavní představitelé států a vlád členských zemí. Schází se minimálně 2x do roka v zemi, která právě předsedá. Dává podněty pro další rozvoj EU.
	<i>Evropský parlament</i>	
		Hlavní zákonodárný a výkonný orgán. Každý členský stát má svého zástupce. Předsednictví se střídá po 6 měsících. Hájí zájmy mateřských zemí. Rozvíjí bezpečnostní politiku a koordinuje soudní a policejní složky členských zemí.
	<i>Evropská komise</i>	
Kontrolní a soudní orgány		Kontroluje zákonnou oprávněnost rozhodování Rady EU a Evropské komise a nese odpovědnost za jednotnost výkladu a uplatňování práva EU.
	<i>Účetní dvůr</i>	
	<i>Evropská centrální banka</i>	
		Rozhoduje o půjčkách pro kapitálové investice podporující vyrovnaný ekonomický rozvoj a integraci.

Zápis z hodiny

- Smlouva o Evropské unii vznikla v roce 1992 podepsáním smlouvy v Maastrichtu. Je to ojedinělé společenství, které má v současnosti 27 členů.
- Mezi tři pilíře EU patří hospodářská spolupráce, společná zahraniční a bezpečnostní politika, spolupráce v oblasti spravedlnosti.
- **Je tvořena několika významnými institucemi:**
 - *Evropská rada* - hlavní politický orgán EU, dává podněty pro další rozvoj EU
 - *Evropský parlament* - zasedá ve Štrasburku, podílí se na tvorbě právních norem
 - *Rada EU - Rada ministrů* - zákonodárný a výkonný orgán, hájí zájmy mateřských zemí
 - *Evropská komise* - výkonný orgán, kontroluje, zda členské země plní rozhodnutí Rady EU, iniciuje tvorbu zákonů
 - *Evropský soudní dvůr* - kontroluje zákonnou oprávněnost rozhodování Rady EU a Evropské komise
 - *Účetní dvůr* - přezkoumává účetnictví, právoplatnost a řádnost všech finančních operací EU
 - *Evropská centrální banka* - stará se o měnovou politiku a stabilitu cen v rámci EU
 - *Evropská investiční banka* - rozhoduje o půjčkách pro kapitálové investice podporující vyrovnaný ekonomický rozvoj a integraci.
- **Symbyly Evropské unie:**⁵⁶
 - *Evropská vlajka* - Dvanáct hvězd v kruhu symbolizuje ideál jednoty, solidarity a harmonie mezi národy Evropy.
 - *Evropská hymna* - Melodie hymny „Óda na radost“ je převzata z Deváté symfonie Ludwiga van Beethovena, kterou složil v roce 1823.
 - *Den Evropy* - Myšlenky, ze kterých vzešla Evropská unie, byly poprvé prezentovány francouzským ministrem zahraničí Robertem Schumanem 9. května 1950. Proto se tento den slaví jako Den Evropy.
 - *Motto Evropské unie* - Mottem Evropské unie je „*Jednota v rozmanitosti*“.

⁵⁶ Evropská unie. Symbyly EU [online]. [vid. 3.4.2012]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/index_cs.htm

Právo v Evropě

Jméno _____

Třída _____

Datum _____

1) *Jak se jmenuje hlavní politický orgán EU, který dává podněty pro další rozvoj EU? (1bod)*

2) *Uved', která možnost sem nepatří a zdůvodni proč. (2body)*

- a) Evropský parlament
 - b) Evropský soudní dvůr
 - c) Rada EU
 - d) Evropská komise
- _____

3) *Jmenujte tři pilíře EU. (3 body)*

4) *Doplňte slova do textu tak, aby věta dávala správný smysl. (5 bodů)*

Svým vstupem do _____ v roce _____ se naše republika zavázala řídit právním systémem EU. Právo EU je vytvářeno na základě _____ členských států. Členské země Unie jsou _____ se schválenými právními předpisy EU řídit a _____ je.

5) *Vyber správnou vlajku Evropské unie. (1 bod)*

6) *Který výrok týkající se Evropského parlamentu není pravdivý? (1bod)*

- a) Přímě volený demokratický orgán
- b) Sleduje fungování jednotného trhu
- c) Zasedá ve Štrasburku
- d) Podílí se na tvorbě právních norem

7) *Jak zní motto Evropské unie? (1 bod)*

Hodnotící stupnice

- celkem 14 bodů

<i>Procento správně vyřešených úloh</i>	<i>Počet bodů</i>	<i>Klasifikační stupeň</i>
100 – 91 %	14 – 13	1
90 – 71 %	12 – 10	2
70 – 41 %	9 – 6	3
40 – 21 %	5 – 3	4
Pod 20 %	2 – 0	5

Rámcový vzdělávací program

Předmět: Občanská výchova

Učivo: Mezinárodní spolupráce

Téma: Mezinárodní organizace

Mezipředmětové zařazení: Politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států

Mezipředmětové vztahy: Zeměpis

Třída: 9.ročník

Počet aplikovaných hodin: 1 vyučovací hodina a shrnující test na začátku následující hodiny

Cíl: Porovnání výsledků z hodiny, kde byl dominující složkou výklad a hodiny, kde byly aplikovány moderní vyučovací metody

Výkladová hodina – 9.A**Cíl hodiny**

- Žáci reprodukují jednotlivé mezinárodní organizace
- Žáci jinak formulují význam a cíl konkrétních mezinárodních organizací
- Žáci aplikují znalosti o jednotlivých členských státech
- Žáci posoudí důležitost fungování jednotlivých mezinárodních organizací

Pomůcky

- Materiál z portálu RVP.cz
- Odmaturuj ze společenských věd
- Obrazový materiál – vlajky, znaky apod.

Metody výuky

- Výklad

Mezipředmětové vztahy

- Zeměpis

Průřezová témata

- Výchova demokratického občana

Struktura hodiny

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků).
- 5 minut – Opakování znalostí z předešlého ročníku

- 30 minut – Výklad – vybrané mezinárodní organizace
- 5 minut – Rozdání zápisu z hodiny, zodpovězení otázek
- 3 minuty - Shrnutí, upozornění na test a ukončení hodiny

Pozn. Hodina ukončena o 7 min dříve kvůli testu, který měla připravený cvičná učitelka.

Odučená výkladová hodina – 9.A

Charakteristika hodiny

Při výkladu jsem se snažila využít obrazového materiálu pro větší zaujetí žáků. V této problematice se více orientovali chlapci, kteří se i více zapojovali do hodiny.

Většinu hodiny tvořil výklad, při kterém museli být žáci několikrát napomínáni. Hodina musela být zkrácena z důvodu přichystaného testu cvičné učitelky, která potřebovala mít známku na rodičovskou schůzku.

Přesto jsme vše stihli probrat a žáci mají poskytnuty všechny informace ve svém zápisu z hodiny.

Test

V testu činily největší problémy dvě otázky. Jedna otázka se týkala označení památek, které nejsou v seznamu UNESCO. Nejproblematictější byla otázka, ve které měli žáci vyjmenovat pilíře EU.

Charakteristika třídy

Tato třída je velmi problémová a neučí se v ní příliš dobře. Žáci se téměř nezapojují do výuky. Nelze u nich navázat na předešlé znalosti.

Hodina s využitím moderních vyučovacích metod – 9.B

Cíl hodiny

- Žáci reprodukují jednotlivé mezinárodní organizace
- Žáci jinak formulují význam a cíl konkrétních mezinárodních organizací
- Žáci aplikují znalosti o jednotlivých členských státech
- Žáci posoudí důležitost fungování jednotlivých mezinárodních organizací

Pomůcky

- Materiál z portálu RVP.cz
- Odmaturuj ze společenských věd
- Pracovní listy
- Arch papíru, pastelky, fixy, lepidlo, nůžky

Metody výuky

- Skupinová práce

Klíčové kompetence

- Kompetence k učení (vyhledává a třídí vhodné informace)
- Kompetence komunikativní (rozumí danému textu, odpovědi konzultují ve skupině)
- Kompetence občanské (pracuje s informacemi, které využije pro zlepšení světa okolo sebe)

Mezipředmětové vztahy

- Zeměpis

Průřezová témata

- Výchova demokratického občana

Struktura hodiny

- 2 minuty – Zahájení hodiny (pozdrav, organizační záležitosti – zapsání do třídní knihy téma hodiny, absence žáků).
- 4 minuty – Rozdělení do skupin a vysvětlení k vyplnění pracovních listů
- 27 minut – Samotná práce ve skupině – vyplnění pracovních listů a zakreslení do mapy státy EU
- 10 minut – Kontrola odpovědí a zodpovězení otázek
- 2 minuty – Rozdání zápisu, upozornění na test a ukončení hodiny

Pozn.: Žáci nepracovali s archem papíru, protože neměli pomůcky. Proto pouze vyplňovali pracovní listy.

Odučená hodina s využitím moderních vyučovacích metod – 9.B

Charakteristika hodiny

Žáci rozdělení do třech skupin po čtyřech a jedna skupina ve dvojici. Aktivně se všechny skupiny zapojily do práce. Skupiny poměrně nevyrovnané, proto některé byly s úkoly rychleji hotové.

Žáci nakonec nevytvářeli výsledný poster z důvodu nedostatku pomůcek.

Nejdéle trvala závěrečná prezentace informací u tabule, kterou prezentovali mluvčí jednotlivých skupin. Vše jsme stihli v daném čase.

Test

Obě třídy měli problém se stejnými otázkami. Jedna otázka se týkala podtrhnutí památek, které nejsou v seznamu UNESCO. Nejproblematictější byla otázka, ve které měli žáci vyjmenovat pilíře EU.

Charakteristika třídy

S touto třídou se mi mnohem lépe spolupracovalo, než s 9.A. Žáci pojali tento úkol velmi zodpovědně a všichni se aktivně zapojili.

Organizace spojených národů (OSN)

- OSN je mezinárodní organizace, jejímiž členy jsou téměř všechny státy světa (od července 2011 má 193 členských států).
- OSN byla založena 26. června 1945 v San Franciscu (USA) na základě přijetí Charty OSN 50 států včetně tehdejší ČSR a významné podpory Rockefellerova fondu.
- Cílem OSN je zachování mezinárodního míru a bezpečnosti a zajištění mezinárodní spolupráce. Členství v OSN je založeno na principu suverénní rovnosti, státy mají svá zastoupení, tzv. stálé mise, zejména v hlavním sídle OSN New Yorku, ale také např. v Ženevě nebo ve Vídni. Každý členský stát má své zástupce ve Valném shromáždění a disponuje jedním stejně platným hlasem.
- Cíle OSN do roku 2015:
 - snížit chudobu a sociální vyloučení
 - dosáhnout univerzálního primárního vzdělávání
 - prosazovat rovnost mužů a žen a poskytovat ženám více možností prosadit se ve společnosti
 - snížit dětskou úmrtnost
 - zlepšit zdraví matek
 - boj s HIV/AIDS, malárií a dalšími nemocemi
 - zajistit environmentální udržitelnost
 - vybudovat globální partnerství pro rozvoj
 - udržovat mezinárodní mír a bezpečnost
- **OSN má řadu odborných organizací**
- ***Organizace spojených národů pro výchovu vědu a kulturu (UNESCO)***
 - založena 1946, sídlí v Paříži, podporuje členské státy finančními příspěvky i odbornou pomocí při rozvoji vzdělanosti a péče o děti, zejména v chudších státech, dále pečuje o kulturní dědictví v členských zemích
 - V ČR 12 památek zapsaných na Seznamu kulturního dědictví UNESCO: Praha, Holašovice, Český Krumlov, Kutná Hora, Telč, Žďár nad Sázavou (Zelená

⁵⁷ EMMERT, František. *Odmaturuj ze společenských věd*. Brno: Didaktis, 2003. ISBN 80-86285-68-5.

Hora), Litomyšl, Olomouc (Sloup Nejsvětější trojice), Kroměříž, Lednicko-valtický areál, Brno (vila Tugendhat), Třebíč (Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa)

- **Dětský fond (UNICEF)**
 - založen 1946, pomáhá zlepšovat život dětí
- **Organizace spojených národů pro výživu a rozvoj (FAO)**
 - založena 1943, sídlí v Římě, poskytuje odbornou pomoc při plánování zemědělské výroby, přímá pomoc chudším státům v oblasti výživy
- **Světová zdravotnická organizace (WHO)**
 - založena 1948, sídlí v Ženevě, sleduje stav lékařské péče a zdravotní vývoj populace ve všech státech světa, poskytuje pomoc nejchudším státům.

Severoatlantická aliance (NATO)

- NATO je euroatlantický mezinárodní vojenský pakt. Byl založen 4. dubna 1949 podpisem Severoatlantické smlouvy. Aliance sídlí v Bruselu v Belgii.
- Je to nejznámější vojensko-politická organizace světa. Její členové plánují společnou obrannou politiku a armády členských států podléhají společnému vedení.
- Celkem 28 členských zemí: Spojené státy americké, Kanada, Spojené království, Francie, Portugalsko, Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Dánsko, Norsko, Itálie, Island, Řecko, Turecko, Německo, Španělsko, Česko (1999), Maďarsko, Polsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Rumunsko, Bulharsko, Slovinsko, Slovensko, Chorvatsko a Albánie.

Evropská unie (EU)

- První integrace mezi státy začala v roce 1951 a vznikla Společnost uhlí a oceli (ESUO) – Belgie, Francie, Nizozemí, Lucembursko, Německo, Itálie
- Smlouva o Evropské unii vznikla v roce 1992 podepsáním smlouvy v Maastrichtu. Je to ojedinělé společenství, která má v současnosti 27 členů.
- Mezi tři pilíře (funkce) EU patří: hospodářská spolupráce, společná zahraniční a bezpečnostní politika, spolupráce v oblasti spravedlnosti.
- Orgány a instituce EU:
 - *Evropská rada* - hlavní politický orgán EU, dává podněty pro další rozvoj EU

- *Evropský parlament* - zasedá ve Štrasburku, zákonodárny orgán, podílí se na tvorbě právních norem
- *Rada EU - Rada ministrů* - zákonodárny a výkonný orgán, hájí zájmy mateřských zemí
- *Evropská komise* - výkonný orgán, kontroluje, zda členské země plní rozhodnutí Rady EU, iniciuje tvorbu zákonů
- *Evropský soudní dvůr* - kontroluje zákonnou oprávněnost rozhodování Rady EU a Evropské komise
- Symboly Evropské unie:
 - *Evropská vlajka, Evropská hymna* - „Óda na radost“, *Den Evropy* - 9. května, *Motto Evropské unie* - „Jednota v rozmanitosti“.

Severoamerická dohoda o volném obchodu (NAFTA)

- Severoamerická unie je kontinentální útvar, jehož cílem je vytvořit zónu volného obchodu
- vznik v roce 1994
- státy: Kanada, USA a Mexiko.

Organizace zemí vyvážející ropu (OPEC)

- OPEC je mezivládní organizace sdružující 12 zemí exportujících ropu.
- OPEC koordinuje ekonomickou politiku členských zemí, a to zejména v oblasti vyjednávání s ropnými společnostmi ohledně objemu produkce a cen ropy. Sídlo organizace je ve Vídni.
- Členské země OPEC dnes kontrolují 75 % veškerých světových ropných zásob, v celosvětovém měřítku tak zajišťují jednu třetinu veškeré ropné produkce a celou polovinu z objemu vývozu ropy.

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE – Pracovní list

- 1) V kterém roce byla založena Organizace spojených národů? _____
- 2) Kolik má OSN v současné době členů? _____
- 3) Jaký byl původní důvod vzniku OSN?

- 4) Jaké cíle si OSN vytyčilo splnit do roku 2015? (3 př.) _____

- 5) Co je to UNESCO? _____
- 6) Podtrhněte, co sem nepatří a proč?

Lednicko-valtický areál, Praha, Sněžka, Český Krumlov, Telč, Zelená Hora, Sloup
nejsvětější trojice, Terezín, Holašovice, Křivoklát, Kutná Hora, Kroměříž, Říp, vila
Tugendhat, Litomyšl, Třebíč.

- 7) Který cíl je společný pro organizace FAO a WHO?

- 8) Charakterizuj organizaci NATO (vznik, cíl, počet členů). _____

- 9) Ve kterém roce byla podepsána Maastrichtská smlouva a jaké společenství v
rámci podpisu vzniklo?

- 10) Jmenujte hlavní politický orgán EU. _____
- 11) Jmenujte a vysvětlete motto Evropské unie. _____

- 12) Které tři státy patří do NAFTY? _____
- 13) Co je to OPEC? _____

14) K uvedeným mapám napiš, kterou mezinárodní organizaci zobrazují.⁵⁸

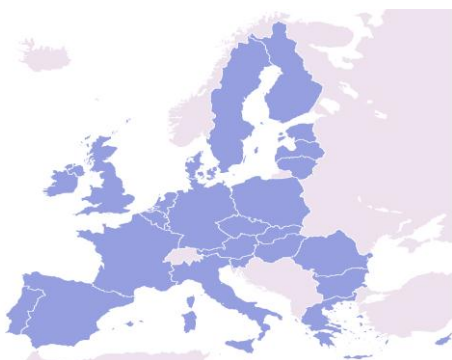
(*NATO, OSN, NAFTA, EU*)

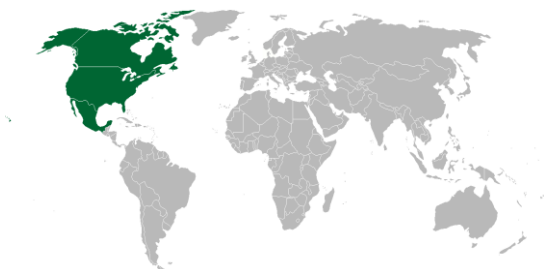
A) _____

B) _____

C) _____

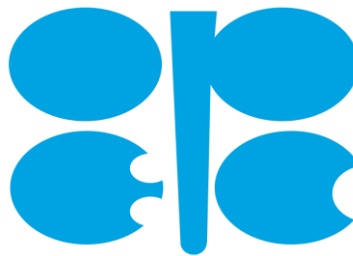
D) _____

⁵⁸ NOVOTNÁ, R. Mezinárodní organizace. In: *Metodický portál RVP* [online]. 2009 [vid. 30.4.2012]. Dostupné z: <http://dum.rvp.cz/materialy/mezinarodni-organizace-2.html>

15) Které mezinárodní organizace představují tyto znaky?⁵⁹
(OSN, UNICEF, WHO, FAO, UNESCO, NATO, EU, OPEC)

A) _____

B) _____

C) _____

D) _____

E) _____

F) _____

G) _____

H) _____

⁵⁹ NOVOTNÁ, R. Mezinárodní organizace. In: *Metodický portál RVP* [online]. 2009 [vid. 30.4.2012]. Dostupné z: <http://dum.rvp.cz/materialy/mezinarodni-organizace-2.html>

Zápis z hodiny - Mezinárodní organizace

- **Organizace spojených národů (OSN)**
 - 193 členských států, založena 26. června 1945 v San Franciscu (USA)
 - Cílem OSN je zachování mezinárodního míru a bezpečnosti a zajištění mezinárodní spolupráce
 - Hlavní sídlo OSN New York, ale také např. Ženeva nebo Vídeň.
 - Cíle OSN do roku 2015: snížit chudobu a sociální vyloučení, univerzální primární vzdělávání, prosazovat rovnost mužů a žen, snížit dětskou úmrtnost atd.
- ***Organizace spojených národů pro výchovu vědu a kulturu (UNESCO)***
 - založena 1946, sídlí v Paříži
 - V ČR 12 památek UNESCO: Praha, Holašovice, Český Krumlov, Kutná Hora, Telč, Žďár nad Sázavou (Zelená Hora), Litomyšl, Olomouc (Sloup nejsvětější trojice), Kroměříž, Lednicko-valtický areál, Brno (vila Tugendhat) a Třebíč (Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa).
- ***Dětský fond (UNICEF)***
 - založen 1946, pomáhá zlepšovat život dětí
- ***Organizace spojených národů pro výživu a rozvoj (FAO)***
 - poskytuje odbornou pomoc při plánování zemědělské výroby, přímá pomoc chudším státům v oblasti výživy
- ***Světová zdravotnická organizace (WHO)***
 - sleduje stav lékařské péče a zdravotní vývoj populace ve všech státech světa
- **Severoatlantická aliance (NATO)**
 - sídlí v Bruselu v Belgii, vojensko-politická organizace světa, má 28 členů. Její členové plánují společnou obrannou politiku a armády členských států podléhají společnému velení.
- **Evropská unie (EU)**
 - Smlouva o Evropské unii vznikla v roce 1992 podepsáním smlouvy v Maastrichtu. Je to ojedinělé společenství, která má v současnosti 27 členů.
 - Mezi tři pilíře (funkce) EU patří: hospodářská spolupráce, společná zahraniční a bezpečnostní politika, spolupráce v oblasti spravedlnosti.
 - Symboly Evropské unie: *Evropská vlajka*, *Evropská hymna* - „Óda na radost“, *Den Evropy* - 9. května, *Motto Evropské unie* - „Jednota v rozmanitosti“.
- **Severoamerická dohoda o volném obchodu (NAFTA)** (Kanada, USA a Mexiko).
- **Organizace zemí vyvážející ropu (OPEC)**

Mezinárodní organizace

Jméno _____

Třída _____

Datum _____

1) *Jak zní původní cíl vzniku OSN? (1 bod)*

2) *Jmenujte alespoň tři organizace začleněné do systému OSN. (3 body)*

3) *Podtrhněte památky, které nejsou zařazeny do seznamu UNESCO v ČR. (5 bodů)*

Český Krumlov Bezděz vila Tugendhat Loučeň Kroměříž Macocha
Ještěd Lednicko-valtický areál Praha Kutná Hora Trosky Telč
Litomyšl

4) *Charakterizujte organizaci NATO (důvod vzniku, sídlo, počet členů). (3 body)*

5) *Vyjmenujte tři pilíře Evropské unie. (3 body)*

6) *Zakroužkujte, co nepatří mezi symboly EU. (1 bod)*

a) Jednota v rozmanitosti

b) Modrá vlajka s 12 hvězdami

c) 9.května

d) Óda na štěstí

7) *Které státy patří do Severoamerické dohody o volném obchodu tzv. NAFTA? (3 body)*

8) *Doplňte názvy ke znakům mezinárodních organizací (OSN, UNICEF, WHO, FAO, UNESCO, NATO, EU, OPEC). (4 body)*

a) _____

b) _____

c) _____

d) _____

Hodnotící stupnice***celkem: 23 bodů***

<i>Procento správně vyřešených úloh</i>	<i>Počet bodů</i>	<i>Klasifikační stupeň</i>
100 – 91 %	23 – 21	1
90 – 71 %	20 – 16	2
70 – 41 %	15 – 9	3
40 – 21 %	8 – 5	4
Pod 20 %	4 – 0	5

3 Analýza a aplikace výukových metod

1.5 Zpracování získaných výsledků

V této části diplomové práce se zaměříme na získané výsledky z testů. Jednotlivé látky byly odučeny různými metodami výuky, které se jevily jako nejvhodnější. Všechny ročníky provázelo podobné téma, které bylo přizpůsobeno svojí obtížností a rozšířeností danému ročníku.

Pro zjištění získaných znalostí byl s žáky napsán test z probírané látky. Znamky a body z testu budou zprůměrovány a na základě výsledků vytvoříme závěry. Tato metoda výpočtu se jevila pro účel diplomové práce jako nejvhodnější a nejprehlednější. Výsledné výpočty byly zaokrouhleny na dvě desetinná místa. Toto zaokrouhlení je dostačující pro lepší přehlednost rozdílů mezi výsledky.

Je důležité počítat s mnoha faktory, které získané výsledky mohly ovlivnit. Mezi tyto faktory patří styl výuky učitele, složení žáků ve třídě, zdravotní stav žáků, rozložení hodiny během dne apod.

K celkovému hodnocení testů byla vybrána mírnější hodnotící stupnice. Naším cílem je žáka motivovat k dalšímu vzdělávání, než ho špatnými známkami odrazovat od daného předmětu.

1.5.1 Výpočty výsledků

Průměrný počet bodů

x – průměrný počet bodů

$$x = (x_1 + x_2 + x_3 + \dots) / y$$

x₁ – počet bodů konkrétního žáka

y – počet přítomných žáků

Průměrná známka z testu

x – průměrná známka

$$x = (x_1 + x_2 + x_3 + \dots) / y$$

x₁ – známka z testu daného žáka

y – počet přítomných žáků

Průměrná známka z testu u dívek a chlapců

x – průměrná známka z testu

$$x = (x_1 + x_2 + x_3 + \dots) / y$$

x₁ – známka konkrétního žáka

y – počet přítomných chlapců/dívek

1.5.2 6. ročník

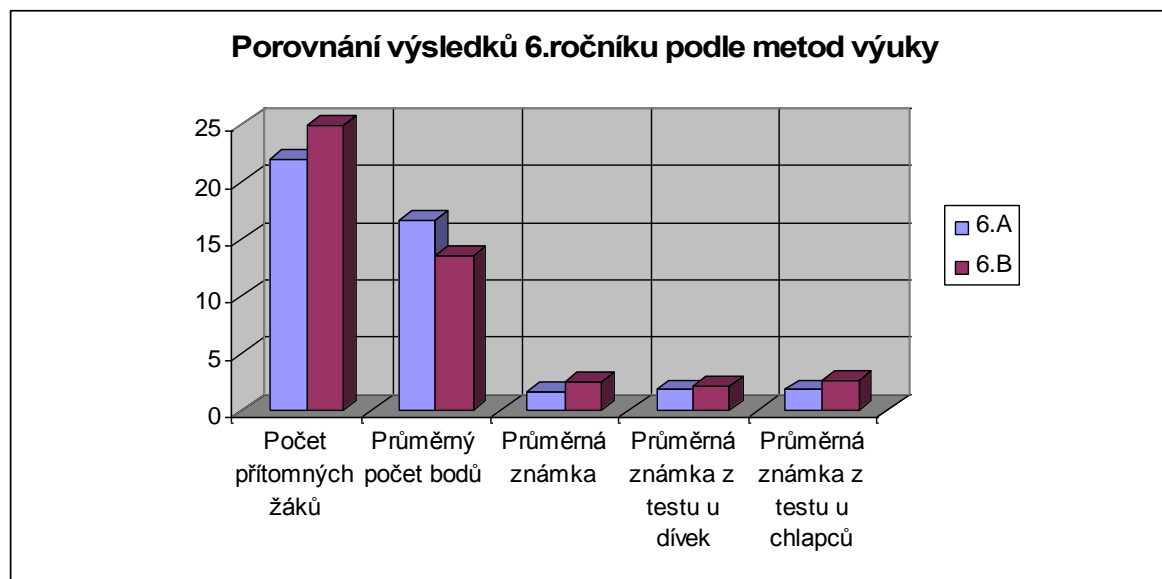
Spolupráce s žáky v šestém ročníku je unikátní. Žáci jsou v tomto věku velmi motivováni k práci. Sdílejí velké nadšení a zapojení do jakékoliv aktivity. To vše bylo vidět při jejich spolupráci v rámci skupinové výuky. V tomto věku žáci kladou velký důraz na dobré známky a jsou více soutěživí. Pro začínajícího učitele je dobré začínat výukou v těchto nižších ročnících, kde je vidět zájem o daný předmět u největšího počtu žáků.

V rámci diplomové práce jsem absolvovala své zkušební hodiny u Mgr. Martina Beneše, který učí již přes dvacet let. V jeho stylu výuky převažuje především výklad, ale nebrání se využití moderních metod výuky. Naopak mě při skupinové práci velmi podporoval. K výkladové hodině ve třídě 6.A mi poskytl dostatek obrazového materiálu, který sám při výuce daného tématu využívá.

Tabulka 5 - Porovnání výsledků v 6.ročníku

Hodnocení	6.A	6.B
Celkový počet žáků	29	26
Počet přítomných žáků	22	25
Počet přítomných dívek	11	12
Počet přítomných chlapců	11	13
Průměrný počet bodů	16,68	13,56
Průměrná známka z testu	1,77	2,6
Průměrný výsledek testu u dívek	1,82	2,25
Průměrný výsledek testu u chlapců	1,91	2,62
Číslo neproblematictější otázky	4	4

Graf 1 - Porovnání výsledků v 6. ročníku

1.5.2.1 Rozbor výsledků z 6. ročníku

Z hlediska počtu žáků jsou obě třídy šestého ročníku poměrně vyrovnané. Naopak v 6.A se projevila zvýšená nemocnost, která přispěla k ovlivnění výsledků z testů.

1.5.2.1.1 Třída 6.A

V této třídě byl využit výklad. Zjištěné výsledky zde dopadly mnohem lépe. Z toho je vidět, že žákům tato metoda výuky z hlediska získaných znalostí mnohem lépe vyhovuje. Všechny výsledné hodnoty dosahují lepšího výsledku, než u vedlejší třídy. Ukázalo se, že v obou třídách dopadly lépe dívky. Chlapci jsou vždy o stupeň horší. Významným faktorem, který mohl přispět k lepším výsledkům v této třídě, byla zvýšená nemocnost.

Velkou hrozbou výkladu v této velmi aktivní třídě je obtížné udržení pozornosti, proto bych přes dobré výsledky u této třídy raději využila jinou formu výuky, při které by se žáci lépe zabavili.

1.5.2.1.2 Třída 6.B

Z výsledků vyplývá, že aplikace moderních metod výuky neměla příliš pozitivní vliv na výsledky z testů. Otázkou je, zda jsou pro učitele nejdůležitější výsledky nebo samotný proces výuky. V porovnání s vedlejší třídou bylo vidět u žáků velké nadšení a aktivní zapojení v hodině. Žáci ve vytvořených skupinách velmi dobře spolupracovali, domlouvali se na společném řešení, soutěžili v rychlosti a výsledném vzhledu vytvořeného plakátu. Tím mnohem lépe rozvíjeli téměř všechny klíčové kompetence, které lépe využijí v budoucím životě, než kdyby dané informace našli během pár vteřin na internetu.

1.5.3 7. ročník

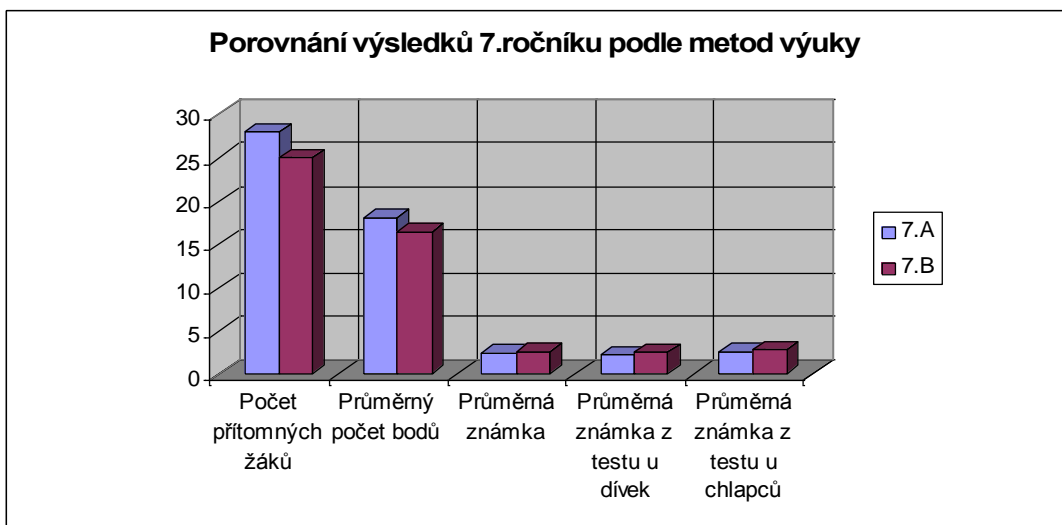
Práce s žáky v hodině byla poměrně podobná, proto jsem neočekávala příliš odlišné výsledky. Ve výsledné průměrné známce a počtu bodů skončila lépe třída 7.A, ve které byl využit výklad.

Velký vliv na výsledky mělo téma hodiny a práce s mapou. Podle brainstormingu se ukázalo, že téma Evropské unie žáky příliš nezajímá. Informace, které žáci získávají přes média si nespojují s Evropskou unií a vnímají je samostatně jako problém konkrétního státu.

Tabulka 6 - Porovnání výsledků v 7. ročníku

Hodnocení	7.A	7.B
Celkový počet žáků	29	27
Počet přítomných žáků	28	25
Počet přítomných dívek	16	17
Počet přítomných chlapců	12	8
Průměrný počet bodů	18,11	16,52
Průměrná známka z testu	2,36	2,6
Průměrný výsledek testu u dívek	2,19	2,53
Průměrný výsledek testu u chlapců	2,58	2,75
Číslo neproblematičtější otázky	3	3

Graf 2 - Porovnání výsledků v 7. ročníku

1.5.3.1 Rozbor výsledků ze 7. ročníku

Z hlediska průměrného počtu bodů a průměrné známky se lépe umístila třída 7.A, kde byl využit především výklad. Z důvodu malé hodinové dotace v sedmém ročníku byla výuka upravena a zredukována ze dvou připravených hodin na jednu výukovou hodinu. Proto byla struktura hodiny u obou tříd hodně podobná a výsledky se od sebe příliš neliší.

Nejproblematictější se pro žáky obou tříd stala otázka číslo tři, ve které žáci jmenují pilíře EU a konkrétní výhody vstupu ČR do Evropské unie.

1.5.3.1.1 Třída 7.A

V této třídě převažuje počet dívek nad chlapci. Dívky v testu dopadly o stupeň lépe. V odučené hodině byly dívky aktivnější při brainstormingu a především při práci s atlasem. Tato třída pracovala pomaleji, přesto dosáhla lepších výsledků.

1.5.3.1.2 Třída 7.B

Žáci v sedmém ročníku nejsou v tomto předmětu zvyklí na moderní metody výuky, přesto byla spolupráce bez jakýchkoliv problémů. Práci s mapou měli za úkol vypracovat samostatně. Vyplnění států Evropské unie stihli na rozdíl od vedlejší třídy téměř všichni v určeném čase. Z hlediska známkového hodnocení dopadli v této třídě lépe chlapci. Je třeba brát v úvahu značnou početnou nevyrovnanost mezi chlapci a dívkami.

1.5.4 8. ročník

Tento ročník je zajímavý tím, že většina lepších žáků základní školu opustila a odešla na Lepařovo gymnázium v Jičíně. Nezůstali zde tzv. „tahouni“, kteří by celou třídu motivovali k lepším výsledkům. To vše se odrazilo na samotném přístupu žáků k probírané látce.

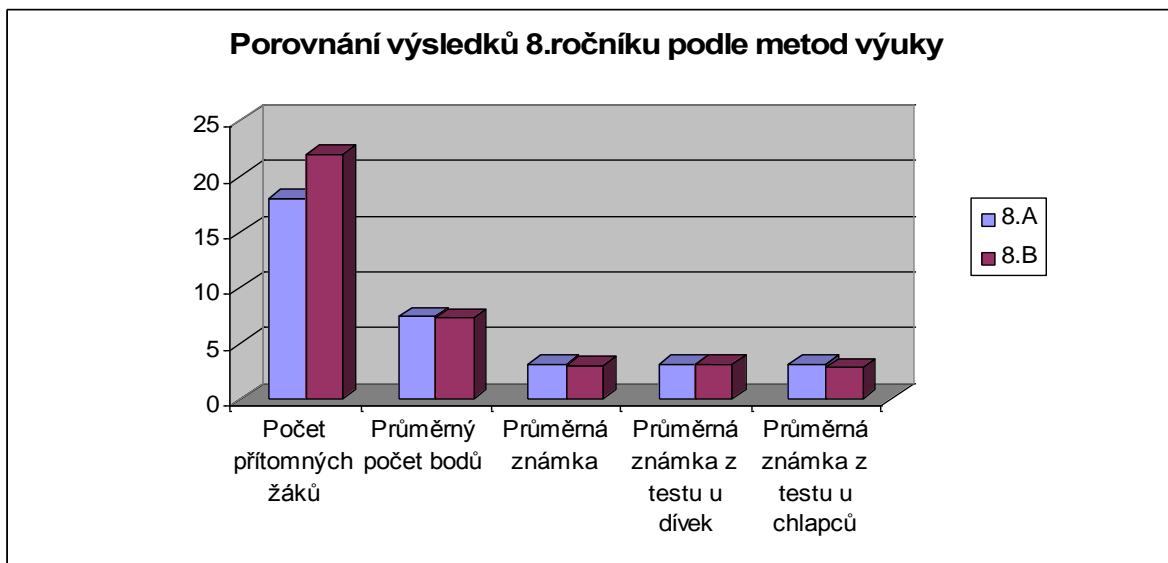
Třídy jsou zvyklé především na výklad, proto pro ně bylo velmi problematické pracovat odlišným způsobem.

V této třídě se nachází žák, který je autista. S výukou mu pomáhá jeho asistentka, která upozorňuje na to, že zeměpis ani občanská výchova u něho nepatří mezi preferované předměty.

Tabulka 7 - Porovnání výsledků v 8. ročníku

Hodnocení	8.A	8.B
Celkový počet žáků	21	24
Počet přítomných žáků	18	22
Počet přítomných dívek	8	9
Počet přítomných chlapců	10	13
Průměrný počet bodů	7,39	7,23
Průměrná známka z testu	3,11	3
Průměrný výsledek testu u dívek	3,13	3,11
Průměrný výsledek testu u chlapců	3,1	2,92
Číslo neproblematičtější otázky	4	4

Graf 3 - Porovnání výsledků v 8. ročníku

1.5.4.1 Rozbor výsledků z 8. ročníku

Velký vliv na výsledky v této třídě hrála značná nemocnost žáků, kteří chyběli v den probíraného tématu a za celý týden si nedokázali doplnit poznámky z předešlé hodiny k testu. Podkladové materiály pro doplnění byly poskytnuty přítomným žákům, kteří je předali pouze v ojedinělých případech.

Výsledky obou tříd jsou shodné a průměrné, což může být způsobeno zvýšenou nemocností v den probírané látky a složením třídy, kdy lepší žáci odešli na gymnázium. Podle mého subjektivního hodnocení byla lepší spolupráce se třídou 8.B, od které byly očekávány lepší výsledky.

Opět se u obou dvou tříd stala problematickou stejná otázka, kdy měli žáci doplňovat vynechaná slova do textu. Díky formulaci bylo možné v této otázce aplikovat více odpovědí. Mnoho slov, které žáci doplnili do textu nedávalo smysl, proto jim nebyla uznána.

1.5.4.1.1 Třída 8.A

Přesto, že je ve třídě menší počet žáků, není zde vhodné klima pro výuku. Žáci mezi sebou nemají příliš dobré vztahy, proto by zde nebylo vhodné využívat jiné metody výuky, než je výklad. I při výkladu je poměrně obtížné udržet pozornost žáků.

1.5.4.1.2 Třída 8.B

Tato třída je úplným opakem třídy předchozí. Kolektiv působí stmeleně a sebraně. V hodině nenastaly žádné kázeňské problémy. Žáci se k tématu aktivně dotazovali, proto je tento průměrný výsledek na úrovni předešlé třídy poměrným zklamáním. Je třeba brát v úvahu mnoho faktorů, které daný výsledek ovlivnily. Především je to zvolené téma a jeho obtížnost.

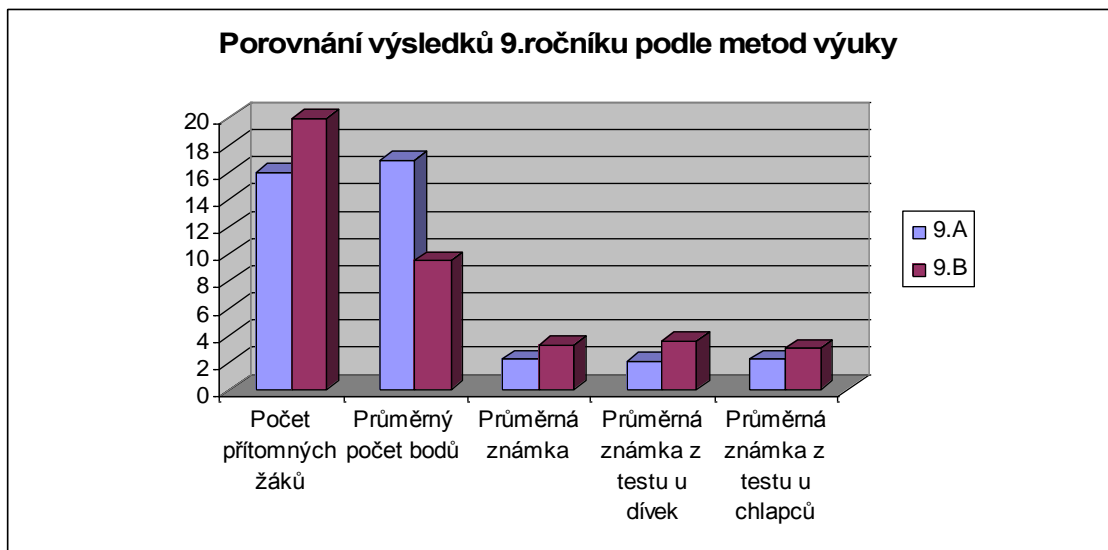
1.5.5 9. ročník

V devátém ročníku je méně žáků z toho důvodu, že velká část odešla po absolvování sedmého ročníku na gymnázium. U devátých ročníků je druhé pololetí charakteristické zhoršením známek, protože žáci jsou již přijati na střední školy nebo učiliště a příliš se nesnaží.

Tabulka 8 - Porovnání výsledků v 9. ročníku

Hodnocení	9.A	9.B
Celkový počet žáků	19	21
Počet přítomných žáků	16	20
Počet přítomných dívek	9	12
Počet přítomných chlapců	7	8
Průměrný počet bodů	16,88	9,55
Průměrná známka z testu	2,31	3,4
Průměrný výsledek testu u dívek	2,11	3,58
Průměrný výsledek testu u chlapců	2,29	3,13
Číslo neproblematičtější otázky	5	5

Graf 4 - Porovnání výsledků v 9. ročníku

1.5.5.1 Rozbor výsledků z 9. ročníku

Podle celkové práce s žáky byly výsledky poměrně překvapivé. V porovnání odučených hodin v těchto dvou třídách mnohem lépe vypadala a působila hodina v 9.B. A to z hlediska větší aktivity žáků a lepší atmosféry ve třídě. O celý jeden stupeň výše ve výsledném testu se umístila třída 9.A, kde byl využit výklad.

Test v 9.B neprobíhal v rámci hodiny zeměpisu, ale žáci byli upozorněni na to, že daný test budou psát v průběhu týdne v rámci suplované hodiny. To byl klíčový faktor, který měl největší vliv na výsledky.

Velmi problematická byla otázka, kde bylo cílem vyjmenovat tři pilíře Evropské unie. Tato otázka dělala velký problém ve všech ročnících i přesto, že vyjmenované pilíře Evropské unie měli žáci zapsané ve svém zápisu.

1.5.5.1.1 Třída 9.A

Tato třída je ve sborově označována jako nejproblematictější třída ve škole. Proto byl pro tuto třídu zvolen výklad. Udržet pozornost ve třídě bylo poměrně problematické i v rámci samostatné spolupráce s žáky. Přesto výsledky dopadly nad očekávání velmi dobře. Dobré výsledky ovlivnil nižší počet žáků v porovnání s vedlejší třídou.

1.5.5.1.2 Třída 9.B

Práce a atmosféra v této třídě byla naprosto odlišná v porovnání s třídou předchozí. Žáci se aktivně zapojili do skupinové práce, ve které si rozdělili úkoly nad kterými následně diskutovali. Při kontrolování odpovědí jednotlivých skupin se všichni aktivně zapojovali do výuky. Proto jsou velmi zajímavé výsledky v porovnání s vedlejší třídou. Výsledky mohly být ovlivněny právě počtem žáků či jiným termínem psaného testu.

1.6 *Faktory ovlivňující výsledky*

➤ Styl výuky, na který jsou žáci zvyklí

- Největší vliv na výsledky v jednotlivých třídách má styl výuky, na který jsou žáci zvyklí. Vzhledem k průměrnému vyššímu věku učitelů, zde převažuje především frontální výuka. Ta provází žáky po celý druhý stupeň jejich školní docházky. Žáci přistupují k moderním metodám výuky spíše jako ke hře, při které je nejvíce baví proces a výsledek jejich práce. Již nekladou takový důraz na informace, které si budou pamatovat.

➤ Složení třídy (pohlaví, věk)

- Významným faktorem je věk žáků a složení třídy z hlediska pohlaví. To znamená, že bude rozdílná spolupráce a nadšení žáků v šestém ročníku a u žáků devátých ročníků.
- Velký vliv má, zda jsou ve třídě žáci, kteří ročník opakuji a svým přístupem ovlivňují celou třídu. Tak tomu bylo například v osmém ročníku, kde byli celkem tři žáci, kteří ročník opakuji. Ti jsou v kolektivu velmi uznávaní a mají částečný vliv na výsledky v dané třídě.
- Důležité je také složení žáků z hlediska pohlaví. Opět se potvrdily typické stereotypy, kdy děvčata jsou ve spolupráci více precizní, poctivá a ve skupinách lépe spolupracují. Vzniklé plakáty byly více vzhledově zajímavější a úhlednější. Chlapci jsou tvořiví a kreativnější. Nekladou důraz na pěkný vzhled, ale spíš na přesné odpovědi.

➤ Téma hodiny

- Téma hodiny ovlivní nadšení a přístup žáků. Pro dané téma hodiny bychom měli volit i vhodné metody výuky.
- Důležité je nejprve zmapovat dosavadní znalosti žáků, na které dále navážeme. K tomu lze využít právě metodu brainstormingu či krátkého kvízu.
- Témata týkající se Evropské integrace a mezinárodní spolupráce se u žáků nesetkala s kladným ohlasem, přestože těmto tématům věnují značnou pozornost média.
- Ukázalo se, že z hlediska přijetí daným pohlavím je toto téma poměrně

neutrální. V některých třídách k němu více kladně přistoupily dívky, v jiných spíše chlapci.

➤ Umístění hodiny v rozvrhu

- Vliv na produktivitu žáků v hodině má její umístění v rozvrhu.
- Ze zkušeností se ukázalo, že první hodinu výuky jsou žáci méně aktivní a spíše se rozkukávají.
- Poslední hodinu výuky jsou téměř nesoustředěni a těší se na následující oběd.
- Páteční hodiny jsou neproblematičtější z toho důvodu, že se žáci nemohou dočkat víkendu. S tím klesá jejich produktivita práce.

➤ Rozvržení testu v průběhu roku

- Nejkritičtější období, při kterých se žáci nejméně soustředí, jsou před prázdninami, svátky apod.
- U devátých ročníků je problematické druhé pololetí, kdy je většina přijata na následující studium, proto již nevěnuje pozornost práci ve škole.

➤ Nemocnost

- Vliv na výsledky má i značná nemocnost žáků. Ti měli téměř týdenní možnost si vše doplnit a získat potřebné materiály. Byli upozorněni na následující test i přesto se dostatečně nepřipravili.

1.7 Závěrečné shrnutí analytické části

Analytická část diplomové práce poukázala na větší úspěšnost klasických metod výuky, kde dominující složkou v hodině je výklad. V hodinách, kde byl využit výklad je výsledná známka téměř ve všech případech o stupeň lepší než v hodinách, kde byly využity moderní metody výuky. Na získané výsledky má vliv mnoho faktorů.

Jedním z významných faktorů je to, že žáci nejsou ve výuce na moderní metody výuky zvyklí. Nenašli způsob, jak z dané metody vytěžit, co nejvíce informací. Nepřikládají tomuto typu výuky takový důraz a berou ji na lehkou váhu.

Určitě by výsledky byly odlišné u žáků, kde jsou v předmětech pravidelně aplikovány moderní metody výuky. Z hlediska dlouhodobé a pravidelné aplikace moderních metod by mohly být získané výsledky mnohem lepší.

U šestých a sedmých ročníků dopadly v testech lépe dívky než chlapci. Naopak v osmém a devátém ročníku byli v testu lepší chlapci. To může být způsobeno tím, že velká část především dívek odešla na gymnázium, nebo téma výuky bylo bližší spíše chlapcům.

Celkové výsledky byly uspokojující. Z hlediska hodnocení jednotlivé třídy dopadly velmi dobře. Největší rozdíl byl mezi výsledky třídy 6.A a 6.B. To bylo nejvíce překvapivé, protože tento jediný ročník je zvyklý na užití netradičních metod výuky. Celkově nejhorší známky byly zaznamenány v devátém ročníku, kde hrálo významnou roli to, že jsou žáci již přijati na navazující studium, a proto výuce nepřikládají přílišnou důležitost.

Z hlediska aktivity a výsledného dojmu v hodině bych mnohem hůře hodnotila hodiny, kde byl aplikován výklad. Žáci byli více nepozorní, nesoustředění. V závěru hodiny nedokázali opakovat to, co se dozvěděli. Úplným opakem byly hodiny, kde byly využity netradiční metody výuky, kdy aktivně pracovali na zadaných úkolech a ve třídě převládala pozitivní atmosféra. V závěru hodiny dokázali při opakování látky zodpovědět otázky. Proto byly celkové výsledky velmi překvapivé.

Závěr a přínos práce

Diplomová práce se zaměřila na probíhající změnu školského systému, která je založena na celkové změně přístupu učitelů a žáků k výuce. Již není důležitý konečný výsledek, ale především proces, kterým žáci získají dané informace. V současné době je nutné u žáků rozvíjet tzv. klíčové kompetence, které jim usnadní budoucí zařazení do zaměstnání. Je třeba spolupracovat a komunikovat s lidmi, vyhledávat a třídit informace. Důležité je nebát se odpovědnosti, pracovat samostatně a dělat zodpovědná rozhodnutí. K tomu všemu by mělo dnešní vzdělání směřovat. Bohužel většina učitelů není ochotna se vzdělávat a zkoušet nové metody, protože jsou zvyklí na svůj styl výuky, který nechtějí měnit. To znamená, že současná reforma školství se stává dlouhodobým procesem.

Tato práce má ukázat nejen vliv metod výuky na konečné výsledky žáků, ale především zdůraznit důležitost procesu, díky kterému žáci dané znalosti získají. Z hlediska dosažených výsledků dopadli v hodnocení lépe žáci, u kterých byl ve výuce použit především výklad. Na získané výsledky však působilo několik faktorů. Jedním z nich bylo to, že žáci ve vybrané škole nejsou zvyklí na aplikaci netradičních metod ve výuce.

Celková atmosféra v hodinách, kde byly aplikovány moderní metody výuky působila pozitivněji nejen na vyučujícího, ale i na žáky. Ti využili vzájemného kontaktu pro lepší spolupráci a k společnému hledání odpovědí. Z hlediska přípravy jsou tyto hodiny jistě náročnější. I takové malé změny ve výuce mohou vést k předcházení u učitelů tzv. syndromu vyhoření, který je typický citovým a mentálním vyčerpáním. Vše pak působí na žáky a ovlivňuje jejich výkony v hodinách.

Přínosy práce jsou velmi široké. Především je zde poukázáno na značné mezipředmětové vztahy mezi výchovou k občanství a zeměpisem. Proto má práce velký význam pro učitele s danou aprobací, kdy lépe pomůže propojit dané učivo v praxi.

Další výhody jsou v aplikaci poměrně obtížného tématu do praxe. Jsou ukázány různé metody a aktivity, kterými lze postupovat při výuce. Současně vidím vhodnost tématu, který se věnuje demokratickému státu, integraci a spolupráci mezinárodních organizací, především z hlediska praktické stránky. Žáci ve svém životě budou neustále

přicházet do kontaktu s úřady, zúčastní se voleb a získávají pravidelné informace především skrze média. Důležité je, aby měl žák možnost nahlédnout na daný problém s odstupem a vytvořit si svůj vlastní názor. To by mu měly umožnit zkušenosti, které získal díky moderní výuce.

Seznam použité literatury

- BYČKOVSKÝ, P. *Základy měření výsledků výuky. Tvorba didaktického testu*. Praha. 1972.
- GAVORA, P. *Kritické myslenie v škole*. Bratislava: Pedagogická revue, 1995. ISBN 1211- 4699.
- HAVLÍK, J., KOŤA, J. *Sociologie výchovy a školy*. Praha: Portál, 2002. 184 s. ISBN 80-7178-635-7.
- CHRÁSKA, M. *Didaktické testy*. Brno: Paido, 1999. 91s. ISBN 80-85931-68-0.
- JESENSKÁ, Z. *Příprava a analýza výuky*. Olomouc: KPÚ, 1986.
- KALHOUS, Z., OBST, O. *Školní didaktika*. Praha: Portál, 2002. 448 s. ISBN 80-7178-253-X.
- KOTRBA, T., LACINA, L. *Aktivizační metody ve výuce*. Brno: Barrister & Principal, 2011. 185 s. ISBN 978-80-87474-34-1.
- KRATOCHVÍLOVÁ, J. *Tvorba školního vzdělávacího programu krok za krokem - s pedagogickým sborem*. Brno: 2006. 116 s. ISBN 80-210-4063-7.
- MAŇÁK, J., ŠVEC, V. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. 219 s. ISBN 80-7315-039-5.
- MOJŽÍŠEK, L. *Vyučovací metody*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. 341 s.
- Občanská výchova 6: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia*. Plzeň: Fraus, 2003. 136 s. ISBN 80-7238-207-1.
- Občanská výchova 6: příručka učitele: pro základní školy a víceletá gymnázia*. Plzeň: Fraus, 2004. 152 s. ISBN 80-7238-257-8.
- Občanská výchova 7: učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia*. Plzeň: Fraus, 2004. 128 s. ISBN 80-7238-325-6.
- Občanská výchova 7: příručka učitele pro základní školy a víceletá gymnázia*. Plzeň: Fraus, 2004. 181s. ISBN 80-7238-326-4.
- Občanská výchova 8: učebnice pro základní a víceletá gymnázia*. Plzeň: Fraus, 2005. 144 s. ISBN 80-7238-393-0.
- Občanská výchova 8: příručka učitele pro základní školy a víceletá gymnázia*. Plzeň: Fraus, 2005. 308 s. ISBN 80-7238-394-9.

- PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 1996. 384 s. ISBN 80-7178-070-7.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2001. 328 s. ISBN 80-7178-579-2.
- SITNÁ, D. *Metody aktivního vyučování: Spolupráce žáků ve skupinách*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-246-1.
- STEELOVÁ, J.L., aj. *Kritické myšlení napříč osnovami I*. Praha: PAU, 1997. 152 s. ISBN 978-80-7367-246-1.
- Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Základní škola Husova 170, Jičín. 2009. 413 s.
- Školská reforma pokračuje*. Praha: ÚIV - Divize nakladatelství Tauris, 2009, 121 s. ISBN 978-80-211-0584-31.
- VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, 2011. 456 s. ISBN 978-80-247-3357-9.
- VOHRADSKÝ, J., HODINÁŘ, J., ONDREJČÍK, K., SIMBARTL, P., ŠTICH, L., VILD, M. *Výukové metody*. Plzeň: Česká zemědělská univerzita, 2009. 26 s.

Internetové zdroje

ABZ slovník cizích slov [online]. 2005-2006 [vid. 18.11.2011]. Soft skills. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/soft-skills>

NOVOTNÁ, R. Mezinárodní organizace. In: *Metodický portál RVP* [online]. 2009 [vid. 30.4.2012]. Dostupné z: <http://dum.rvp.cz/materialy/mezinarodni-organizace-2.html>

Obrázek mapy Evropské unie [vid. 4.4.2012]. Dostupné z: http://europa.eu/europedirect/meet_us/interactive_map/index_cs.htm

Obrázek pyramidy učení [vid. 4.5.2012]. Dostupné z: <http://altergraf.cz/sites/default/files/gemo-pyramida.png>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 126 s. [vid. 18.11.2011]. Dostupné z: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf

Základní škola Vrdy. *Nástroje a kritéria hodnocení žáků* [online]. [vid. 17.5.2012]. Dostupné z: http://www.zs-vrdy.cz/uredni_deska/nastroje_a_kriteria.pdf

PŘÍLOHA A – Práce s žáky v 6.ročníku

Skupinová práce s žáky v 6.B

Obrázek 1 - Skupinová práce výsledný poster se stejným počtem chlapců a dívek

Obrázek 2 - Skupinová práce a výsledný poster tvořený dívkami

Obrázek 3 - Skupinová práce a výsledný poster chlapců

Ukázky testů v 6. ročníku

Obrázek 4 - Test žákyně ze 6.A

Státní symboly ČR a demokratický právní stát

Jméno Anna Hachová
Třída 6.A
Datum 24.4.

1) Vymenujte sedm státních symbolů ČR? (7 bodů)
státní hymna ✓ státní vlajka ✓ vláda prezident ✓ státní znak ✓
státní přest ✓ státní košile ✓ malý a velký praporek ✓ 7b

2) Doplňte následující tabulku. (5 bodů)

Moc zákonodárná	tvorba a schvalování zákonů	<u>parlament</u>
<u>moc</u> <u>hlasy</u>	<u>oprávnění</u> <u>státní</u> <u>ochr</u>	Vláda a prezident 5b
<u>moc soudní</u>	ochrana práv osob	<u>soudy</u>

3) Vyberte pojem, kterým se nevyznačuje demokracie. (1 bod)
a) Volební právo
b) Dodržování základních práv a svobod
c) Celý stát řídí pouze jedna osoba 1b
d) Ochrana menšin a jejich práv

4) Vysvětlete k čemu slouží rozdělení moci do tří složek ve státě? (2 body) X

5) Doplňte slova do textu. (6 bodů)
Státní hymna je jedním ze sedmi státních symbolů ČR. Její název je Ještě jednou máj.
Poprvé zazněla v divadelní hře Šelmačel. Slova k této písni napsal J.K. Šelma a
hudbu složil František Šelma. Státní hymnu můžeme slyšet při významných událostech.
Pokuste se vyjmenovat alespoň dvě takové události: olympijské hry,
státní svátky. 6b
19b.
(1)

Obrázek 5 - Test žáka ze 6.B

Státní symboly ČR a demokratický právní stát

Jméno Lib
Třída 6.B
Datum 24.4.

1) Vymenujte sedm státních symbolů ČR? (7 bodů)
státní hymna ✓ státní vlajka ✓ vláda ✓ prezident ✓
státní znak ✓ státní košile ✓ malý a velký praporek ✓ 7b

2) Doplňte následující tabulku. (5 bodů)

Moc zákonodárná	tvorba a schvalování zákonů	<u>vláda</u> ✓
<u>moc státní</u> <u>hlasy</u>	<u>oprávnění</u> <u>státní</u> <u>ochr</u>	Vláda a prezident 3b
<u>moc soudní</u>	ochrana práv osob	<u>soudy</u> ✓

3) Vyberte pojem, kterým se nevyznačuje demokracie. (1 bod)
a) Volební právo
b) Dodržování základních práv a svobod
c) Celý stát řídí pouze jedna osoba 1b
d) Ochrana menšin a jejich práv

4) Vysvětlete k čemu slouží rozdělení moci do tří složek ve státě? (2 body) 1b
aby byla moc rozdělena mezi různé moci

5) Doplňte slova do textu. (6 bodů)
Státní hymna je jedním ze sedmi státních symbolů ČR. Její název je Ještě jednou máj.
Poprvé zazněla v divadelní hře Šelmačel. Slova k této písni napsal J.K. Šelma a
hudbu složil František Šelma. Státní hymnu můžeme slyšet při významných událostech.
Pokuste se vyjmenovat alespoň dvě takové události: státní svátky,
státní svátky státní svátky státní svátky 6b
15b
(2)

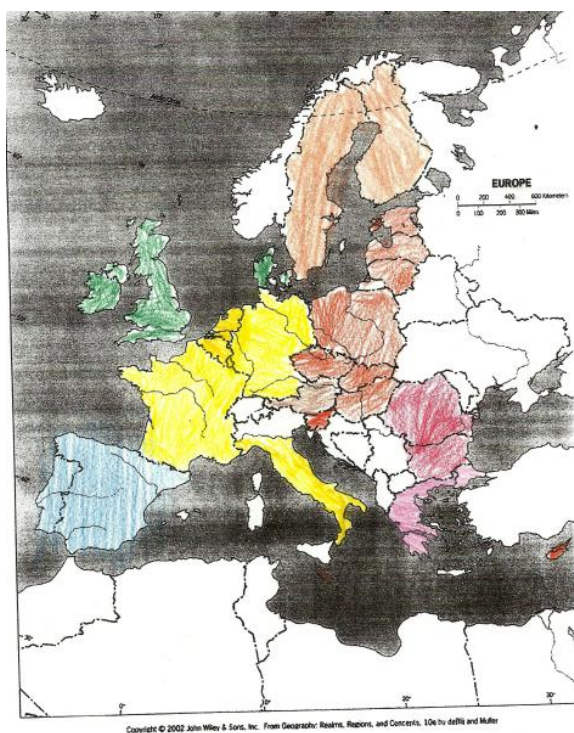
PŘÍLOHA B – Práce s žáky v 7. ročníku

Ukázky výsledné samostatné práce žáků

Obrázek 6 - Mapa EU vybarvená dívkou

Obrázek 7 - Mapa EU vybarvená chlapcem

Ukázky testů ze 7. ročníku

Obrázek 8 - Test žáka ze 7.A

Spolupráce mezi zeměmi Evropy

Jméno Yakob Švar
Třída 7.A
Datum 25.4.

1) Vě kterém roce začala první integrace mezi státy Evropy a jak se jmenovalo společenství, které vzniklo? (2 body)

Ypobčovní se jmenovalo mlčí a vch 1b.

2) Co vzniklo podepsáním tzv. Maastrichtské smlouvy v roce 1992? (1 bod)

x

3) Jmenujte tři funkce (pilíře) EU a zdůrazněte dva konkrétní příklady výhod vstupu ČR do Evropské unie? (7 bodů)

a) Spolupráce b) Spolupráce c) Spolupráce 6b.
Musí se dočkat na příslušnou příslušnost
Yudat a nakladat

4) Vě kterém roce přistoupila Česká republika do EU a s jakými dalšími státy (uved' 3 země)? (4 body)

Rok 2004 1.stát Ylasko 2.stát Madarsko 3.stát Polko 4b

5) Vyberte si 3 státy EU, které popište. (Mimo Českou republiku) (9 bodů)

Název státu	Hlavní město	Rok vstupu do EU	Zajímavost
<u>Ylasko</u> ✓	<u>Madrid</u> ✓	<u>1986</u> ✓	<u>Bratřiny</u> ✓
<u>Belgicko</u> ✓	<u>Brusel</u> ✓	<u>1986</u> ✓	<u>čokoládová země</u> ✓
<u>Ylasko</u> ✓	<u>Bratislava</u> ✓	<u>2004</u> ✓	

11b

22b.

(2)

Obrázek 9 - Test žákyně ze 7.B

Spolupráce mezi zeměmi Evropy

Jméno Kateřina Kristina
Třída 7.B
Datum 24.4.

1) Vě kterém roce začala první integrace mezi státy Evropy a jak se jmenovalo společenství, které vzniklo? (2 body)

Belgie, Francie, Nizozemí, Lucembursko, Německo, Itálie x

2) Co vzniklo podepsáním tzv. Maastrichtské smlouvy v roce 1992? (1 bod)

vznikla Evropská unie 1b

3) Jmenujte tři funkce (pilíře) EU a zdůrazněte dva konkrétní příklady výhod vstupu ČR do Evropské unie? (7 bodů)

a) Spolupráce b) Spolupráce c) Spolupráce 3b
Spolupráce a bezpečná politika spravedlnosti

4) Vě kterém roce přistoupila Česká republika do EU a s jakými dalšími státy (uved' 3 země)? (4 body)

Rok 2004 1.stát Slovensko 2.stát Polsko 3.stát Estonsko 4b

5) Vyberte si 3 státy EU, které popište. (Mimo Českou republiku) (9 bodů)

Název státu	Hlavní město	Rok vstupu do EU	Zajímavost
<u>Španělsko</u> ✓	<u>Madrid</u> ✓	<u>1986</u> ✓	
<u>Belgie</u> ✓	<u>Brusel</u> ✓	<u>1957</u> ✓	<u>čokoládová země</u> ✓
<u>Itálie</u> ✓	<u>Rím</u> ✓		

9b

14b.

(3)

PŘÍLOHA C – Práce s žáky v 8. ročníku

Ukázky vyplněných pracovních listů

Obrázek 10 - Pracovní list k tématu Právo v Evropě

Pracovní list - Právo v Evropě

* Opakování znalostí z minulého ročníku

a) Kolik členů má v současné době EU? 27

b) V kterém roce vstoupila do EU Česká republika? 2004

c) Jaké jsou funkce (3 příklady) EU? Hospodářství Politické
Soudní

d) Vysvětlíte pojem Schengenský prostor?

e) Jmenujte všechny členy EU. Využijte přiloženou mapu.

1. <u>Es</u> -	10. <u>Irsko</u> -	19. <u>Maďarsko</u> -
2. <u>Slovensko</u> -	11. <u>Nizozemsko</u> -	20. <u>Španělsko</u> -
3. <u>Německo</u> -	12. <u>Belgie</u> -	21. <u>Itálie</u> -
4. <u>Portugalsko</u> -	13. <u>Polsko</u> -	22. <u>Rumunsko</u> -
5. <u>Společnost</u> -	14. <u>Švédsko</u> -	23. <u>Bulharsko</u> -
6. <u>Francie</u> -	15. <u>Finsko</u> -	24. <u>Řecko</u> -
7. <u>Rakousko</u> -	16. <u>Estonsko</u> -	25. <u>Luxembursko</u> -
8. <u>Dánsko</u> -	17. <u>Lotyšsko</u> -	26. <u>Kypř</u> -
9. <u>VB</u> -	18. <u>Litva</u> -	27. <u>Malta</u> -

Obrázek 11 - Pracovní list na téma Orgány EU

Strategie rozhodování	Evropská rada Rada EU Rada ministrů Evropská rada	Politický orgán EU. Tvoří ji hlavní představitelé států a vlád členských zemí. Schází se minimálně 2x do roka v zemi, která právě předsedá. Dává podněty pro další rozvoj EU.
Legislativa a řízení	1. Evropský parlament	Přímo volený demokratický orgán. Schází
	Rada EU - Rada ministrů	Hlavní zákonodárný a výkonný orgán. Každý členský stát má svého zástupce. Předsednictví se střídá po 6 měsících. Hájí zájmy mateřských zemí. Rozvíjí bezpečnostní politiku a koordinuje soudní a policejní složky členských zemí.
	2. Evropská komise	Výkonný orgán, který...
Kontrolní a soudní orgány	Evropský soudní dvůr	Kontroluje zákonnou oprávněnost rozhodování Rady EU a Evropské komise a nese odpovědnost za jednotnost výkladu a uplatňování práva EU.
	Účetní dvůr	Přezkoumává účetnictví...
Finanční instituce	Evropská centrální banka	Stará se o měnovou...
	Evropská investiční banka	Rozhoduje o půjčkách pro kapitálové investice podporující vyrovnaný ekonomický rozvoj a integraci.

Ukázky testů z 8. ročníku

Obrázek 12 - Ukázka testu žáka z 8.A

Právo v Evropě

Jméno ŠKOCER DUKAŠ
Třída 8.A
Datum 18.6.2017

1) Jak se jmenuje hlavní politický orgán EU, který dává podněty pro další rozvoj EU? (1 bod) X

2) Uveď, která možnost sem nepatří a zdůvodni proč. (2 body)
a) Evropský parlament
b) Evropský soudní dvůr
c) Rada EU
d) ☒ Evropská komise 1B.

3) Jmenujte tři pilíře EU. (3 body)
zemědělský hospodářský právní a právní 1B

4) Doplňte slova do textu tak, aby věta dávala správný smysl. (5 bodů)
Svým vstupem do Evropské unie v roce 2004 se naše republika zavázala řídit právním systémem EU. Právo EU je vytvářeno na základě _____ členských států. Členské země 1B
Unie jsou _____ se schválenými právními předpisy EU řídit a _____ je.

5) Vyber správnou vlajku Evropské unie. (1 bod)
a) b) c) d) 1B

6) Který výrok týkající se Evropského parlamentu není pravdivý. (1 bod)
a) ☒ Přímý volený demokratický orgán X
b) Udržuje stabilitu finančního systému
c) Zasedá ve Štrasburku
d) Podílí se na tvorbě právních norem

7) Jak zní motto Evropské unie? (1 bod) 4
Jednota v rozmanitosti 1B

Obrázek 13 - Ukázka testu žákyně z 8.B

Právo v Evropě

Jméno PONTYŠOVÁ
Třída 8.B
Datum 13.4.

1) Jak se jmenuje hlavní politický orgán EU, který dává podněty pro další rozvoj EU? (1 bod) X
Evropský parlament

2) Uveď, která možnost sem nepatří a zdůvodni proč. (2 body) X
a) ☒ Evropský parlament
b) Evropský soudní dvůr
c) Rada EU
d) Evropská komise
protože to je hl. orgán a nepatří do té skupiny jako ostatní

3) Jmenujte tři pilíře EU. (3 body)
hospodářský právní a právní právní a právní 3B.

4) Doplňte slova do textu tak, aby věta dávala správný smysl. (5 bodů)
Svým vstupem do Evropské unie v roce 2004 se naše republika zavázala řídit právním systémem EU. Právo EU je vytvářeno na základě 24 členských států. Členské země 4B
Unie jsou vytvářeny se schválenými právními předpisy EU řídit a plnit je.

5) Vyber správnou vlajku Evropské unie. (1 bod)
a) b) c) d) 1B

6) Který výrok týkající se Evropského parlamentu není pravdivý. (1 bod)
a) Přímý volený demokratický orgán
b) ☒ Udržuje stabilitu finančního systému 1B 10B.
c) Zasedá ve Štrasburku
d) Podílí se na tvorbě právních norem

7) Jak zní motto Evropské unie? (1 bod) 2
Jednota v rozmanitosti 1B

PŘÍLOHA D – Práce s žáky v 9. ročník

Ukázka vyplněného pracovního listu

Obrázek 14 - Pracovní list - Mezinárodní organizace

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE – Pracovní list

- 1) Ve kterém roce byla založena Organizace spojených národů? 26. června 1945
- 2) Kolik má OSN v současné době členů? 193 členských států
- 3) Jaký byl původní důvod vzniku OSN? meziměstský mír, bezpečnost a zaručení mezinárodní spolupráce
- 4) Jaké cíle si OSN vytyčilo splnit do roku 2015? (3 př.) snižet chudobu a sociální
odložením snížit dětskou úmrtnost, boj s HIV/AIDS, malárií a dalšími.
- 5) Co je to UNESCO? Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
- 6) Podtrhněte, co sem nepatří a proč?
Lednicko-valtický areál, Praha, Sněžka, Český Krumlov, Telč, Zelená Hora, Sloup nejsvětější
trojice, Terezín, Holašovice, Křivoklát, Kutná Hora, Kroměříž, Říp, vila Tugendhat, Litomyšl,
Třebíč
Sněžka, Říp - nepatří, ostatní - součástí UNESCO
- 7) Který cíl je společný pro organizace FAO a WHO? Poskytnutí pomoci nejchudším státům
- 8) Charakterizuj organizaci NATO (vznik, cíl, počet členů). 4. dubna 1949, 28 členských
zemí, nejvýznamnější vojensko-politická organizace světa, obrana členských
států.
- 9) Ve kterém roce byla podepsána Maastrichtská smlouva a jaké společenství v rámci podpisu
vzniklo? v roce 1992, - vznikl EU - sjednocené společenství - 27 členských
- 10) Jmenujte hlavní politický orgán EU? Evropská rada
- 11) Vysvětlte motto Evropské unie? EU je jednotka v jednotě
je se liší
- 12) Které tři státy patří do NAFTA? Kanada, USA, Mexiko
- 13) Co je to OPEC? meziměstská organizace 12 zemí exportujících ropu

Obrázek 15 - Další části pro skupinovou práci

15. Které mezinárodní organizace představují tyto znaky?
(OSN, UNICEF, WHO, FAO, UNESCO, NATO, EU, OPEC)

A) NATO

B) OPEC

C) EU

D) FAO

E) UNESCO

F) UNICEF

G) OSN

H) WHO

14. K uvedeným mapám napiš, kterou mezinárodní organizaci zobrazují.
(NATO, OSN, NAFTA, EU)

A) OSN

B) NATO

C) EU

D) NAFTA

Ukázka testů z 9. ročníku

Obrázek 16 - Test žákyně z 9.A

Mezinárodní organizace

Jméno Badžová
Třída 9.A
Datum 20.4

1) Jak zní původní cíl vzniku OSN? (1 bod)
pachovní celostátní snímek 1b

2) Jmenujte alespoň tři organizace začleněné do systému OSN. (3 body)
N3 člen

3) Podtrhněte památky, které nejsou zařazeny do seznamu UNESCO v ČR. (5 bodů)
Český Krumlov (Bezděz) Vila Tugendhat (Loučeh) Kroměříž Macocha Ještěd 5b.
Lednicko-valtický areál Praha Kutná Hora Trosky Telč Litomyšl

4) Charakterizujte organizaci NATO (důvod vzniku, sídlo, počet členů). (3 body)
se sídlem v Bruselu - Severoatlantická aliance 3b.

5) Vymenujte tři pilíře Evropské unie. (3 body)
hospodářská spolupráce společná zahraniční politika 2b.

6) Zakroužkujte, co nepatří mezi symboly EU. (1 bod)
a) Jednota v rozmanitosti b) Modrá vlajka s 12 hvězdami
c) 9.května d) Óda na štěstí X

7) Které státy patří do Severoamerické dohody o volném obchodu tzv. NAFTA? (3 body)
Kanada USA Mexiko 3b.

8) Doplňte názvy ke znakům mezinárodních organizací (OSN, UNICEF, WHO, FAO, UNESCO, NATO, EU, OPEC). (4 body)

a) UNICEF
b) WHO
c) UNESCO
d) EU 2b.

2 16b.

Obrázek 17 - Test žákyně z 9.B

Mezinárodní organizace

Jméno Molkeová
Třída 9.B
Datum 20.4

1) Jak zní původní cíl vzniku OSN? (1 bod)
uklidňovat a řešit konflikty, předcházet dalším válkám 1b

2) Jmenujte alespoň tři organizace začleněné do systému OSN. (3 body)
UNESCO UNICEF WHO 3b

3) Podtrhněte památky, které nejsou zařazeny do seznamu UNESCO v ČR. (5 bodů)
Český Krumlov Bezděz vila Tugendhat Loučeh Kroměříž Macocha Ještěd
Lednicko-valtický areál Praha Kutná Hora Trosky Telč Litomyšl

4) Charakterizujte organizaci NATO (důvod vzniku, sídlo, počet členů). (3 body)
sídlo v Bruselu - sdružení 19 států, důvodem je zabránění konfliktů 1b

5) Vymenujte tři pilíře Evropské unie. (3 body)
Hymna Vlajka jednota v rozmanitosti X

6) Zakroužkujte, co nepatří mezi symboly EU. (1 bod)
a) Jednota v rozmanitosti b) Modrá vlajka s 12 hvězdami
c) 9.května d) Óda na štěstí 1b.

7) Které státy patří do Severoamerické dohody o volném obchodu tzv. NAFTA? (3 body)
Kanada Mexiko USA 3b

8) Doplňte názvy ke znakům mezinárodních organizací (OSN, UNICEF, WHO, FAO, UNESCO, NATO, EU, OPEC). (4 body)

a) UNICEF
b) OSN
c) WHO
d) EU 2b.

3 11b.